

พระราชินี
ด้วยพลังแห่งรัก

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ISSN 1685-8234 ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๕

บทบรรณาธิการ

“สวัสดิ์จ๊ะ”

พระสุรเสียงอันไพเราะอ่อนโยน พร้อมกับรอยยิ้มพระสรวลเปี่ยมด้วยพระเมตตา เป็นความประทับใจทุกครั้งของข้าราชการและราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อเสด็จฯ มาทรงเยี่ยมราษฎรและติดตามความก้าวหน้าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งโครงการฯ ที่เป็นพระราชดำริของพระองค์เอง

ที่ผ่านมา เสด็จฯ แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ วังไกลกังวล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในช่วงต้นปี พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์ จังหวัดนราธิวาส ในช่วงเดือนกันยายน พระตำหนักภูพานราชินีเวสต์ จังหวัดสกลนคร ในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน พระตำหนักภูพิงค์ราชินีเวสต์ จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงเดือนธันวาคม - มกราคม โดยทรงเยี่ยมราษฎร รับทราบทุกข์-สุข และมีพระราชดำริเป็นโครงการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ที่ตั้งพระตำหนักและจังหวัดใกล้เคียง...กล่าวกันว่า ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ ไปประทับแรมทรงงานอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัดและท้องถิ่นทุรกันดารปีละไม่น้อยกว่า ๘ เดือน

ทรงใส่พระราชหฤทัยในทุกข์ร้อนของราษฎร โดยทรงสัมภาษณ์ราษฎรด้วยพระองค์เอง ตั้งแต่เวลาประมาณหกโมงเย็น บางทีถึงสี่ห้าทุ่ม ประทับนั่งอยู่กับที่โดยไม่เปลี่ยนพระอิริยาบถเลยเป็นเวลา ๔ - ๕ ชั่วโมง กว่าจะสัมภาษณ์ราษฎรเป็นคนสุดท้ายของการทรงงานในวันนั้นๆ เรียกว่า งานไม่เสร็จ ไม่เสด็จฯ กลับ

ก่อนเสด็จฯ กลับ จะโปรดเกล้าฯ ให้เชิญข้าราชการ หน่วยงานต่างๆ ที่ติดตามเสด็จ มารับแนวพระราชดำริหลังจากที่ทรงทราบปัญหาความเดือดร้อนจากการสัมภาษณ์ราษฎร และทรงปรึกษาหารือเพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไขปัญหา

ทรงเล่าว่า เมื่อทรงงานแล้วเสด็จฯ กลับถึงพระตำหนักที่ประทับแรมก็จะทรงโทรศัพท์กราบบังคมทูลถวายรายงานแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกคืน และได้รับพระบรมราชวินิจฉัยเรื่องต่างๆ เพื่อการทรงงานในวันต่อไป

ทรงจดจำข้อมูลส่วนตัวของราษฎรได้เป็นอย่างดี โดยจะเห็นได้ว่าทรงสอบถามถึงบุตรหลานหรือบุคคลในครอบครัวนั้นๆ เสมือนญาติสนิท ทรงพระดำเนินไปเยี่ยมราษฎรถึงบ้านเรือนอย่างเป็นกันเองไม่ถือพระองค์

ทรงสอนผู้ติดตามเสด็จ ให้ดูความทุกข์ของราษฎรจากดวงตา มีพระราชดำรัสว่า บางครั้งที่ต้องพระราชทานเงินเป็นการสงเคราะห์นั้น เพราะบางคนอยู่ในสภาพทนทุกข์จากความอดอยากยากจน จนกระทั่งยังคิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรกับชีวิตต่อไป

ทรงรักประชาชนเสมอเหมือนมารดาที่รักและโอบอุ้มบุตรที่เกิดจากอุทร ทรงเห็นทุกข์ร้อนของประชาชนยิ่งกว่าทุกข์ร้อนของพระองค์เอง...บุญนักแล้วที่ได้เกิดมาได้รับพระบารมีของพระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีเช่นนี้

พระราชกรณียกิจและโครงการพัฒนาทั้งหลาย ล้วนแล้วแต่เกิดจากพลังแห่งความรักที่มีต่อประชาชน

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา นี้ วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขอกราบแทบพระบาท น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน สถิตสถาพรเป็นมิ่งขวัญแห่งมหาชน เคียงคู่พระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตราบจรัสสุติกาล

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ
นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์
นายโกวิทย์ เพ่งวานิชย์
ม.ล.จิรพันธุ์ ทวีวงศ์

เลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.

บรรณาธิการบริหาร

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์

รองเลขาธิการ กปร.

คณะอำนวยการ

นายสมบุญ วงศ์กาด
นายชัชชัย ภูวิชยสัมฤทธิ์
นายปวิตร นวมะรัตน
นายสิงหนศักดิ์ รัชนิพนธ์
นายลลิต ถนนอมสิงห์
นายประสาธ พาศิริ
นางสาววัชรวิ วัฒนไกร
นายวรกานต์ จุฑานนท์
นางสาวอุษณีย์ รูปทอง
นางสาวถกถาวรณ ไกรสรสกุล

ผอ.สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๑
ผอ.สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๒
ผอ.สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๓
ผอ.สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๔
ผอ.สำนักกิจกรรมพิเศษ
ผอ.สำนักงานเลขาธิการ
ผอ.สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลฯ
ผอ.สำนักแผนงานและวิเทศสัมพันธ์
ผอ.สำนักศึกษาและขยายผลการพัฒนาฯ
ผอ.ศูนย์สารสนเทศ

กองบรรณาธิการ

นายอนันต์ ทองประทุม
นายตรีวิทย์ วินัยสำเภาทิพย์
นางเบญจรัตน์ อัครพลวงศ์
นางสาวมทิรา ภักดีพวดิ
นางสาวมณฑิลา โพธิ์ทอง
นางสาวสุชาดา ศรีจงใจ
นางสาวกฤติกา ปานเขียว
นายจักรพันธ์ คำขำ
นางสาวประภาพร ชื้ออัสติย์

ผอ.สำนักประชาสัมพันธ์
ผอ.กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร

ภาพประกอบ

นายโรจน์ เทียมเมือง
นายวิชาญ ชีระสืบสกุล
นายทวีศักดิ์ แป้นคัมภีร์
นายพิสิทธิ์ วิเชียรทศพร
นางสาววชิราภรณ์ ณ ศรีใต้
นายพลวรรณ์ สายะเสวี

สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๔
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์
๒. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์ ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริการพัฒนาประเทศและการพัฒนาช่วยเหลือประชาชน
๓. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชน ให้ได้รับทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ดำเนินการโดย

กลุ่มสื่อสารองค์กร
สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐ โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒
<http://www.rdpb.go.th>
ตู้ ปณ.๙ ปณฝ.ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

(วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย)

โปรดทราบ

- บทความและข้อเขียนต่างๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
- หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

“กษัตริย์กับประชาชนมีความใกล้ชิดกันมาโดยตลอด ประชาชนมองกษัตริย์ว่าเป็นพ่อของแผ่นดิน นั่นคือเหตุผลว่าทำไมเราจึงไม่มีชีวิตส่วนตัวมากนัก เพราะประชาชนเห็นเราเป็นพ่อและแม่ของแผ่นดิน”

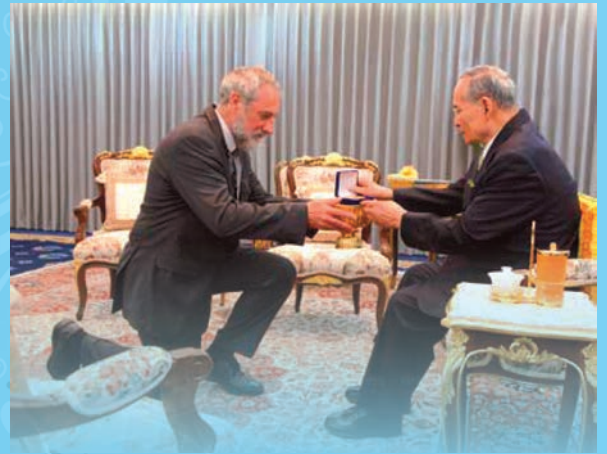
“...เราต้องทำดีกว่านั้น ต้องช่วยรัฐบาลในการสนับสนุนและพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน เพราะเราเป็นประเทศกำลังพัฒนา การเชื่อมโยงโดยประมุขของประเทศจึงไม่เกิดประโยชน์หากเราไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ ก็ถือว่าเราไม่ประสบความสำเร็จในการเป็นประมุข ความรักและความเมตตากรุณาเป็นสิ่งที่ควรให้แก่ผู้อื่น นั่นคือเหตุผลที่เราสามารถทำงานได้ปีแล้วปีเล่า...”

พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

พระราชทานสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว BBC

ในสารคดี Soul of a Nation เมื่อปี ๒๕๖๒

พระราชกรณียกิจ

๔

บทความเฉลิมพระเกียรติ

๑๘

๘๐ พรรษา

ปวงประชา ร่วมเย็น เป็นสุข

ดูขอบบวชอันแม่ให้...มอบมาไว้ ณ ชายแดน

๒๕

สถานศิลปะแผ่นดินไทย สอดสานสายใย
“ศิลปะไทย”

๓๐

ในพระราชหฤทัยมีแต่ประชาชน

๔๐

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง
ห้วยแม่แก้ว

๔๔

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๕

๒

๕๖ แนะนำโครงการ

ฟาร์มตัวอย่างบางแก้ว ดินแดนแห่งความสุข

๕๑ เศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่ชาวบ้าน
ออกแบบได้

๕๔ ประโยชน์สุขของแผ่นดิน

ศึกษาฐานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๕๗ เพลงเฉลิมพระเกียรติ

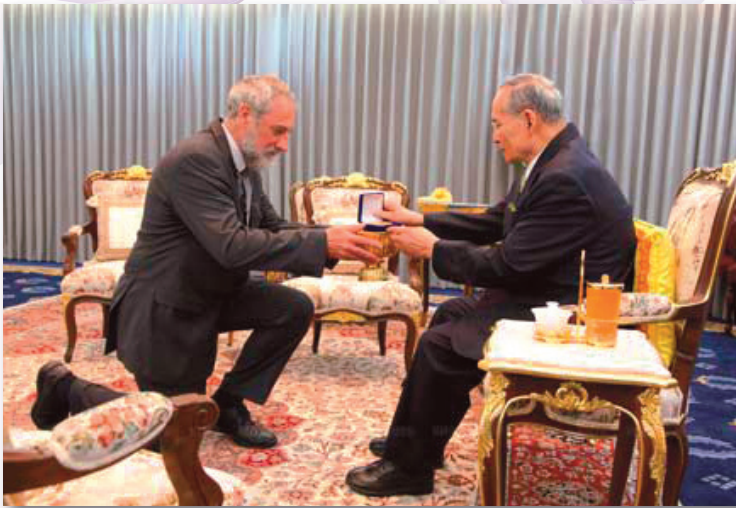
เพลงแม่แห่งแผ่นดิน

เพลงบวชแผ่นดิน

๕๙ ความเคลื่อนไหว

สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ

ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน พระบรมราชวโรกาสให้ ศาสตราจารย์ สตีเฟน นอร์ตคลิฟฟ์ (Emeritus Professor Dr. Stephen Nortcliff) พร้อมคณะผู้บริหาร IUSS และผู้ที่เกี่ยวข้อง เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม (The Humanitarian Soil Scientist) สดุดีพระเกียรติคุณ

เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน เวลา ๑๗.๒๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ ศาสตราจารย์ สตีเฟน นอร์ตคลิฟฟ์ กรรมการบริหารสหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Sciences-IUSS) พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล The

Humanitarian Soil Scientist หรือ “นักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยชาติ” พระองค์แรกของโลก

ศาสตราจารย์ สตีเฟน นอร์ตคลิฟฟ์ กราบบังคมทูลสดุดีพระเกียรติคุณ โดยสรุปว่า สมาชิกของสหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติทั่วโลกได้ประจักษ์ถึงพระวิสัยทัศน์ และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืนมาตั้งแต่การประชุมครั้งที่ ๑๗ ของสภานักวิทยาศาสตร์ดินโลก ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๔๕ สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ ได้ตระหนักถึงพระปรีชาสามารถ และพระราชกรณียกิจ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการพัฒนาทรัพยากรดินอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม ยังผลให้การพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงดินเสื่อมโทรมและดินที่มีปัญหา ดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง แก่เกษตรกรโดยทั่วหน้า ดังเช่นการนำหญ้าแฝก

มาปลูกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำและป้องกันการพังทลายของหน้าดิน จนประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางของการใช้เทคนิคและวิชาการเกี่ยวกับหญ้าแฝกที่ประสบผลสำเร็จ และมีความก้าวหน้ามากที่สุดประเทศหนึ่ง พื้นที่นับล้านไร่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ที่นอกจากจะมีปัญหาดินไม่อุดมสมบูรณ์เป็นพื้นฐานแล้ว ดินยังมีปัญหาอื่นๆ ทั้งทางเคมีและทางฟิสิกส์อีกด้วย การเพาะปลูกพืชจึงให้ผลผลิตต่ำ เป็นผลให้ราษฎรมีฐานะยากจน พื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับดิน ได้แก่ พื้นที่ดินพรุในภาคใต้ ซึ่งเป็นทั้งดินอินทรีย์และดินเปรี้ยวจัด พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดและดินเค็มในภาคกลาง และพื้นที่ดินทรายและดินตื้นในหลายภูมิภาค ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์การศึกษาพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ แห่ง เป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหาของดิน ซึ่งจะต้องใช้กระบวนการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งสิ้น เช่น ที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เป็นต้นแบบของการฟื้นฟูดินตามธรรมชาติ ศูนย์ศึกษาพัฒนาพิภพทองฯ เป็นปัญหาของดินที่เปรี้ยวจัด ศูนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ เป็นแหล่งให้กำเนิดชีวิตของสัตว์และพืช ซึ่งมีปัญหาของดินเค็ม ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ เป็นดินกรวดแห้งแล้ง และเป็นปัญหาของการบริหารด้านต้นน้ำลำธาร ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานฯ เป็นดินทราย เค็ม ขาดน้ำ เป็นปัญหาของการจัดการดินและน้ำของภาคอีสาน และศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายฯ เป็นปัญหาของดินเสื่อมโทรม เป็นดินทรายที่มีแร่ธาตุน้อย เป็นดอนคาน และดินกรด เป็นต้น ด้วยเหตุดังกล่าว ในการประชุมสภาโลกแห่งปฐพีวิทยาครั้งที่ ๑๙ ณ เครือรัฐออสเตรเลีย ที่ประชุมมีมติเห็นสมควรขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรมแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณให้เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกัน และ

กราบบังคมทูลเชิญให้ทรงดำรงตำแหน่งสมาชิกอะ โลพี เมมเบอร์ชิพ (A Life Membership)

สำหรับรางวัลที่สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติเชิญมาทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายประกอบด้วย เหรียญรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยชาติ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เซนติเมตร หนา ๐.๕ เซนติเมตร ด้านหน้าของเหรียญ มีตราสัญลักษณ์และชื่อสหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ ด้านหลังของเหรียญจารึกพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และข้อความสดุดีพระเกียรติคุณ

นอกจากนี้ ยังมีประกาศนียบัตร และประกาศสดุดีพระเกียรติคุณด้วย สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ ตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๔๖๓ เป็นสมาชิกสหภาพวิทยาศาสตร์หน่วยหนึ่งในสหภาพวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ ได้รับการยอมรับว่าเป็นองค์กรที่ช่วยประสานงานสำหรับองค์กรระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์ มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการวิจัยและประยุกต์ใช้ในศาสตร์ด้านปฐพีวิทยาทุกแขนง ส่งเสริมให้มีการติดต่อประสานงานระหว่างนักวิทยาศาสตร์ในศาสตร์นี้เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานทุนทรัพย์ ๘๔ ล้านบาท ตั้งมูลนิธิอุทกพัฒน์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนทรัพย์ จำนวน ๘๔ ล้านบาท ตั้งมูลนิธิอุทกพัฒน์ พร้อมให้ใช้พระมหาพิชัยมงกุฎเป็นเครื่องหมายประจำมูลนิธิ ทำหน้าที่บริหาร และจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๕ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและเกษตรกรรม (สสนก.) องค์การมหาชน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปิดเผยว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนทรัพย์ จำนวน ๘๔ ล้านบาท เพื่อเป็นทุนประเดิมในการก่อตั้งมูลนิธิอุทกพัฒน์ ตามที่สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนก.) ขอพระราชทาน พร้อมทั้งทรงมีพระมหากรุณาธิคุณให้มูลนิธิอุทกพัฒน์อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์

นอกจากนี้ ยังพระราชทานตราประจำมูลนิธิอุทกพัฒน์ ซึ่งทรงให้ใช้พระมหาพิชัยมงกุฎเป็นเครื่องหมายประจำมูลนิธิด้วย โดยชื่อของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (Utokapat-Foundation Under The Royal Patronage of H.M.THE KING) นำมาจากคำ ๒ คำรวมกัน คือ “อุทก” แปลว่า “น้ำ” และ “พัฒน์” มาจากคำว่า พัฒนา มีความหมายว่า มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเรื่องน้ำ และถือเป็นมูลนิธิเกี่ยวกับน้ำมูลนิธิแรก ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์

มูลนิธิอุทกพัฒน์ จะทำหน้าที่บริหารและจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศไทย ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานด้านน้ำ เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำของประเทศเป็นไปในทิศทางถูกต้องเหมาะสม

สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เนื่องจากบทเรียนจากเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทยครั้งใหญ่เมื่อปลายปี ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ระบบการบริหารจัดการน้ำของประเทศค่อนข้างมีปัญหาตั้งแต่แม่น้ำสายใหญ่ๆ จนถึงน้ำชุมชน

นอกจากนี้ มูลนิธิ จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานวิจัยด้านน้ำ รวมทั้งให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยด้านน้ำเพื่อให้เกิดการพัฒนา เพราะงานวิจัยเกี่ยวกับน้ำของประเทศไทยมีน้อยมากแทบไม่มีเลยก็ว่าได้ งานวิจัยเรื่องน้ำที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะเป็นการนำกรณีศึกษา หรือบทเรียนจากเหตุการณ์ต่างๆ มาเป็นงานวิจัย ซึ่งไม่มีเรื่องใหม่ๆ เช่น อยากรู้ว่าเขื่อน ๑ เขื่อน มีการบริหารจัดการน้ำอย่างไร และถ้าเขื่อน ๕ เขื่อนต้องปล่อยน้ำออกมาพร้อมๆ กันจะบริหารอย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้ มูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีนายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นประธาน ส่วนสถานที่ตั้งอาจจะอยู่ที่สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนก.) หรือมูลนิธิชัยพัฒนา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อมูลนิธิตัวว่า **อุทกพัฒน์** และตราประจำมูลนิธิฯ กับพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณให้มูลนิธิฯ อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยชื่อของมูลนิธิ **อุทกพัฒน์** มาจากคำว่า **อุทก** ซึ่งหมายถึง **น้ำ** และ **พัฒน์** มาจากคำว่า **พัฒนา** เมื่อนำมารวมกันจึงมีความหมายว่า **มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเรื่องน้ำ**

พระพิรุณ เทวดาแห่งน้ำ เทวดาแห่งฝน ก้าวเดินอยู่บนก้อนเมฆเหนือผืนน้ำ ซึ่งหมายถึง วงจรของน้ำ

กรอบรูปหยดน้ำใส ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ เครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

เลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำ หมายถึง ระบบเลขฐานสองพื้นฐานการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดเก็บประมวลผลข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องน้ำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของท้องถิ่นและประเทศ

ดอกบัว หมายถึง ความบริสุทธิ์สะอาดของน้ำ ความเป็นมงคลแห่งชีวิต

เมื่อนำเลข ๙ ในพระมหาพิชัยมงกุฎ รวมกับเลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำจะเป็นเลข ๙๐๑ คือหมายเลขแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เสด็จฯ ทอดพระเนตรโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๑๓.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย ตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทอดพระเนตรบริเวณโดยรอบพระราชานุสาวรีย์ โดยมี นายธำนิมิตร กรัยวิเชียร องคมนตรี นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี พร้อมด้วย

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นายวิทยา ผิวผ่อง ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมกันนี้ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย รองเลขาธิการ กปร. และข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ใฝ่ฯ รับเสด็จเป็นจำนวนมาก

ในการนี้ นายกรัฐมนตรีได้น้อมเกล้าฯ ถวายโฉนดที่ดินซึ่งเป็นแปลงนาที่เคยเสด็จฯ ไปทรง เกี่ยวข้าว เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๙ เนื้อที่ ๓ ไร่ ๒ งาน จากนั้นเสด็จฯ ไปยังศาลากลางน้ำ ทอดพระเนตรการแสดงชุดต่างๆ จนถึงเวลา ประมาณ ๑๙.๓๐ น. ได้เสด็จฯ ไปยัง พระตำหนักสิริยาลัย ประทับพักผ่อน ตามพระราชอัธยาศัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ ๘

เมื่อเวลา ๑๓.๓๐ น. วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๘ ณ เชียงสะพานพระราม ๘ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผู้บริหารของสำนักงาน กปร. ข้าราชการ รวมถึงประชาชนทุกหมู่เหล่าเฝ้ารอรับเสด็จ

เมื่อเสด็จฯ มาถึงพลับพลาพิธี นางสาว
ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และ
ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร ได้กราบบังคมทูลรายงาน
ความเป็นมา และน้อมเกล้าฯ ถวายสุจิตร์
จากนั้นได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรนิทรรศการ
พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระปรเมนท
รมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
พร้อมกับทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์
รัชกาลที่ ๘ ทรงประกอบพิธีบำเพ็ญพระราช
กุศลทักษิณานุปทานทรงพระราชอุทิศถวาย
และเสด็จพระราชดำเนินกลับเวลา ๑๙.๑๕ น.
แม้จะมีสายฝนโปรยปรายแต่ประชาชนยังคง
เฝ้ารอเพื่อชื่นชมพระบารมีอย่างเนืองแน่น

สะพานพระราม ๘ เกิดจากแนวพระราชดำริ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จฯ
ไปทรงเยี่ยมสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ที่ประทับรักษาพระอาการพระประชวรที่โรงพยาบาล
ศิริราชเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และทรงถึงปัญหาการ
จราจรที่หนาแน่น จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้
สร้างขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางเชื่อมต่อระหว่างฝั่ง
พระนครกับฝั่งธนบุรี เริ่มก่อสร้างสะพานพระราม ๘
พร้อมกับการก่อสร้างสวนและจัดภูมิทัศน์ให้เป็น
สวนสาธารณะเมื่อปี ๒๕๔๓ เมื่อแล้วเสร็จได้รับ
พระมหากรุณาธิคุณพระราชทานนามจากพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า “สวนหลวงพระราม ๘”
และเปิดให้บริการประชาชนเมื่อปี ๒๕๔๕

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดชัยนาท

เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเมื่อปี ๒๕๕๔ โดยมี นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. นายจำลอง โพธิ์สุข ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท นายพิษณุ ตุลสุข รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย์ รองเลขาธิการ กปร. นายชูชาติ จุยกมล วิศวกรใหญ่ฯ ด้านวางแผนและโครงการ กรมชลประทาน ข้าราชการ คณะครู นักเรียน และราษฎร ฝ้าฯ รับเสด็จ ดังนี้

จุดที่ ๑ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนเทศบาลวัดสิงห์สถิตย์ ตำบลวัดสิงห์ อำเภовัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท พระราชทานสิ่งของแก่

ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้แทนนักเรียนชาย-หญิง ทรงรับฟังการบรรยายสรุปการดำเนินงานของโรงเรียน ทอดพระเนตรการสาธิตการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ผลงานและกิจกรรมของนักเรียน ผลกระทบจากอุทกภัย ทอดพระเนตรห้องสมุด มุมหนังสือพระราชทาน และทรงเยี่ยมราษฎร

ในการนี้มีพระราชดำริเรื่องน้ำท่วม หากเกิดขึ้นอีก โรงเรียนจะเตรียมการอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องของหนังสือ ตู้ไม้ ควรเก็บไว้บนที่สูง

จุดที่ ๒ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนวัดสิงห์ หมู่ที่ ๑ ตำบลมะขามเฒ่า อำเภอดงสิงห์ จังหวัดชัยนาท พระราชทานสิ่งของแก่ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้แทนนักเรียนชาย-หญิง ทรงรับฟังการบรรยายสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียน ทอดพระเนตรห้องเรียน คอมพิวเตอร์พระราชทาน ผลงานด้านการเกษตรของนักเรียน ผลกระทบจากอุทกภัย นิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมภายในห้องสมุด มุมหนังสือพระราชทาน และทรงเยี่ยมราษฎร

“ในการนี้มีพระราชดำริเรื่องการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะด้านการศึกษา อย่าสอนแต่ภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียว ควรสอนภาษาอื่นด้วย ทรงห่วงใยปัญหาเด็กไทยความจำสั้น อ่านหนังสือไม่คล่อง และควรสนับสนุนให้เด็กใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์” นอกจากนี้ทรงสอบถามถึงความต้องการของโรงเรียนซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนได้กราบบังคมทูลว่ายังขาดเครื่องดนตรีสำหรับวงดุริยางค์

นอกจากนี้ทรงห่วงใยปัญหาน้ำท่วม หากเกิดขึ้นอีก โรงเรียนจะมีการเตรียมการป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างไร ทรงแนะนำให้ทั้งห้องสมุด และห้องคอมพิวเตอร์อยู่บนอาคารสูง

จุดที่ ๓ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนอนุบาลวัดสิงห์ (ชุมชนวัดปากคลอง) พระราชทานสิ่งของแก่ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้แทนนักเรียนชาย-หญิง ทรงรับฟังการ

บรรยายสรุปการดำเนินงานของโรงเรียน ทอดพระเนตรห้องเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด และมุมหนังสือพระราชทาน ผลกระทบจากอุทกภัย ทอดพระเนตรการเรียนการสอนชั้นอนุบาล และชั้นประถมศึกษา และทรงเยี่ยมราษฎร

จุดที่ ๔ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนชุมชนวัดดักคะนน หมู่ที่ ๓ บ้านดักคะนน ตำบลธรรมามูล อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท พระราชทาน

สิ่งของแก่ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้แทนนักเรียนชาย-หญิง ทรงรับฟังการบรรยายสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียน พระราชทานพันธุ์ไม้ผลแก่ผู้แทนชาวบ้าน ทอดพระเนตรห้องสมุด มุมหนังสือพระราชทาน นิทรรศการจากโรงเรียน กลุ่มจังหวัดภาคกลางที่ประสบอุทกภัย หลักสูตรอุทกภัยศึกษา การจัดการศึกษาระหว่างน้ำท่วม โครงการส่งเสริมการอ่าน และโครงการเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทานสำหรับโรงเรียนและชุมชน กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์ออมทรัพย์นักเรียน การประกอบอาหารกลางวัน และทรงเยี่ยมราษฎร

ในการนี้ได้มีพระราชดำริให้โรงเรียนทดลองให้นักเรียนได้ศึกษาพืชพันธุ์ไม้ที่สามารถทนสภาพน้ำท่วมได้ เพื่อที่จะได้เป็นองค์ความรู้ และเพาะขยายพันธุ์ต่อไป

จุดที่ ๕ เสด็จฯ ไปยังศูนย์การเรียนรู้พันธุ์ข้าวชุมชนบ้านดักคะนน ทอดพระเนตรนิทรรศการความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ฯ ปัญหาอุทกภัยและการฟื้นฟู และการเตรียมตัวรับมือภัยพิบัติ ทอดพระเนตรการทำนาข้าวไรซ์เบอร์รี่ (Rice Berry) การปลูกพืชผักแบบลอยน้ำ ทรงปลูกต้นมะกอก ๑ ต้น ทอดพระเนตรบ้านต้นแบบการสีข้าว การบรรจุผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จักสาน และผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

ในการนี้มีพระราชดำริให้ศูนย์การเรียนรู้พันธุ์ข้าวชุมชนบ้านดักคะนน เตรียมความพร้อมหากเกิดปัญหาอุทกภัยขึ้นอีก ในด้านการเป็นคลังอาหาร และองค์ความรู้ด้านการเกษตร ขยายผลไปยังชุมชนใกล้เคียง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่โรงเรียนสุเหร่าปากคลองลำรี จังหวัดนนทบุรี

ในการนี้ พระราชทานชุดนักเรียน จำนวน ๕๐๐ ชุด แก่นักเรียนระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากนั้นทรงรับฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนชอและฮัศศึกษา โรงเรียน วัดธรรมจริยา และโรงเรียนวังน้อย (พนมยงค์วิทยา) ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบในโครงการฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยในเขตภาคกลางของมูลนิธิชัยพัฒนา โดยได้ดำเนินการช่วยเหลือฟื้นฟูโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก มัสยิด และสถานีนอนามัย

เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงเรียนสุเหร่าปากคลองลำรี ตำบลละหาร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในพื้นที่ที่ได้รับอุทกภัยเมื่อปี ๒๕๕๔ โดยมี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายพิมลศักดิ์ สุวรรณทัต เภรณุกมูลนิธิชัยพัฒนา นายโกวิท เพ่งวาณิชย์ รองเลขาธิการ กปร. นายวิเชียร พุฒิวิญญู ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี นายทวีศักดิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร และคณะครูนักเรียนเฝ้าฯ รับเสด็จ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดนครพนม

เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยดอกไม้ ตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยมี นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. นายพรศักดิ์ เจียรณัย ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ พลโท จีระศักดิ์ ชมประสพ แม่ทัพภาคที่ ๒ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. นายชูชาติ ฉุยกรม วิศวกรใหญ่ฯ กรมชลประทาน พร้อมด้วยข้าราชการเฝ้าฯ รับเสด็จ

เลขาธิการ กปร. กราบบังคมทูลถวายรายงาน โครงการศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์นำคณะผู้บริหารและครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ศึกษาดูงานโครงการ ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) และโครงการส่งเสริมกิจกรรม

วัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก ๖๗) ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พร้อมทั้งถวายรายงานการจัดทำองค์ความรู้โครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในห้องสมุดโรงเรียนฯ ในการนี้มีพระราชดำริ ความว่า

“ให้สำนักงาน กปร. จัดทำหนังสือโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในลักษณะของการดูงาน เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจ”

จากนั้นเสด็จฯ ไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนาสามัคคี ตำบลนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนชูติศวิทยา ตำบลหนองเทา อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม พระราชทานสิ่งของแก่ครูและนักเรียน พร้อมพระราชทานพันธุ์ไม้ผลและทอดพระเนตรห้องเรียนปฐมวัย ห้องสมุด กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน โครงการเพื่ออาหารกลางวัน และทรงเยี่ยมราษฎร 🐉

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จฯ ไปทรงเปิดงาน “วันเกษตรแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕”

เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จฯ ไปทรงเปิดงาน “วันเกษตรแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕” ณ คณะเกษตรศาสตร์ แม่เหียะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งสำนักงาน กปร. ได้รับเชิญให้ร่วมจัดนิทรรศการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โอกาสนี้ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. เดินทางไปรับเสด็จ และรับพระราชทานของที่ระลึก พร้อมถวายรายงานการดำเนินโครงการฯ กว่า ๔,๑๐๐ โครงการ โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีฯ ได้รับสั่งถึงความสำคัญและประโยชน์ของหญ้าแฝก ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรขยายผลการปลูกหญ้าแฝกให้กว้างขวาง จะช่วยบรรเทาปัญหาการพังทลายของดินในพื้นที่ทั่วไป

สิริ

พรวรรษา
ปวงประชา ร่วมเย็น เป็นสุข

“...ข้าพเจ้าไม่ได้แค่อยากที่จะเข้าไปเยี่ยมเยียนเท่านั้น
เราต้องทำดีกว่านั้น ต้องช่วยรัฐบาลในการสนับสนุน
และพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน
เพราะเราเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา
การเยี่ยมเยียนโดยประมุขจึงไม่เกิดประโยชน์
หากเราไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้
ก็ถือว่าเราไม่ประสบความสำเร็จในการเป็นประมุข...”

พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทานสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว BBC เมื่อ ๓๐ กว่าปีมาแล้ว แสดงให้เห็นถึงพระราชปณิธานอันแน่วแน่ ในการบรรเทาทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเคียงคู่ (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว) เพื่อทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในถิ่นทุรกันดารทั่วทุกภูมิภาค ทอดพระเนตรวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทรงใส่พระราชหฤทัยรับฟังความทุกข์ร้อนของราษฎร ทำให้ทรงทราบถึงความต้องการและปัญหาต่างๆ อย่างลึกซึ้ง ทรงหาแนวทางแก้ไขปัญหให้กับราษฎร จึงเกิดเป็น **“โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** นับถึงวันนี้กว่า ๘๕๑ โครงการ เพื่อแบ่งเบาพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงงานในอีกด้านหนึ่งเคียงคู่กันไป

ในระยะแรกของการทรงงานพัฒนา ทรงพบปัญหาความเจ็บไข้ได้ป่วย ความยากจนและด้อยการศึกษา ดังพระราชดำรัสความว่า

“...ข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องสุขภาพอนามัยนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตทั้งมวล ดังคำกล่าวที่ว่า จิตใจที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่

แข็งแรง หากประชาชนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ก็จะมีสติปัญญาเล่าเรียน ประกอบสัมมาอาชีพสร้างสรรค์ความเจริญต่างๆ ให้บ้านเมือง...”

ทรงจัดตั้งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย เมื่อปี ๒๕๐๓ เพื่อช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้มีโอกาสได้เล่าเรียน นำความรู้ไปประกอบอาชีพดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคม ซึ่งต่อมาผู้มีจิตศรัทธาร่วมสมทบทุนบริจาคเพื่อการกุศลอย่างต่อเนื่องถึงทุกวันนี้

พ่อหลวงยิ่งยศ หวังวนวัฒน์ อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านมั่งคองปุย จังหวัดเชียงใหม่ บอกว่า...

“พระองค์ไม่เคยเอาสิ่งของให้ชาวบ้าน แต่จะเน้นเรื่องของความเข้าใจและก็เรื่องของความรู้นั้นมากกว่าด้านอื่นๆ พอคนเรามีความรู้แล้วก็จะพัฒนาด้านอื่นๆ ก็จะยั่งยืนและมั่นคงกว่า”

ได้พระราชทานพระบรมราชินูปถัมภ์แก่สมาคมและมูลนิธิเพื่อการสังคมสงเคราะห์อีกมากมาย ทรงรับผู้ป่วยฐานะยากไร้ไว้เป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ และครั้งใดที่ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากเหตุภัยพิบัติต่างๆ เครื่องอุปโภค-บริโภคเพื่อบรรเทาทุกข์จะนำส่งถึงมือผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วน ไม่เพียงแต่ราษฎรชาวไทย ผู้อพยพลี้ภัย

ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้เป็นอาชีพเสริมสำหรับแม่บ้าน **“โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ”** จึงได้ถือกำเนิดขึ้นทั่วทุกภูมิภาคกว่า ๑๔๑ แห่ง สร้างรายได้ให้ครอบครัว ชุมชน กระจายสู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ

สงครามจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งอาศัยอยู่ตามชายแดนไทย ก็ได้รับพระเมตตา โดยสภากาชาดไทยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานกาชาดสากล ช่วยเหลือผู้อพยพโดยให้ที่พักพิง อาหาร และการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแก้ไขปัญหาเรื่องดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญเพื่อให้ราษฎรมีอาชีพหลักในการสร้างรายได้ ในขณะเดียวกันสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงส่งเสริมงานหัตถกรรม

บุญชู แซ่หว่าง สมาชิกศิลปาชีพ แผนกเครื่องเงิน จังหวัดเชียงราย เล่าว่า...

“สมเด็จพระเจ้า มีโครงการพระราชดำริมา พวกผมก็เข้าไปเรียนฝึก พระองค์ท่านก็ให้อาจารย์มาสอนเกี่ยวกับเรื่องเครื่องเงิน พวกผมก็สนใจมากและตั้งใจมากที่มีโอกาสได้ไปเป็นนักเรียนของท่าน”

งานศิลปาชีพจึงเป็นอาชีพเสริมที่

“โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่า” จึงเกิดขึ้นเพื่อสืบสานพระราชกรณียกิจในการปกป้องผืนป่า ดังพระราชดำรัส

“พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันทจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีต่อน้ำ พระเจ้าอยู่หัวสร้างอ่างเก็บน้ำ ฉันทจะสร้างป่า”

โดยทรงริเริ่ม **“โครงการปาร์กน้ำ”** ทรงปลูกป่าเป็นตัวอย่าง สร้างจิตสำนึกในการฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร คืนชีวิตให้ป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **“โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่”** สร้างชีวิตใหม่ให้แก่ราษฎรชาวไทยภูเขาได้มีที่ทำกิน จัดตั้งเป็นหมู่บ้านตามกลุ่มอาชีพที่ราษฎรถนัด เสริมรายได้ด้วยงานศิลปาชีพ คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างมีความสุข โดยเริ่มที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาได้ขยายไปสู่ที่อื่นๆ อาทิ บ้านอุดมทรัพย์ จังหวัดกำแพงเพชร มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี พื้นที่โครงการฯ กว่า ๑๒,๐๐๐ ไร่ ได้รับการฟื้นฟูปลูกป่าทดแทน นำความอุดมสมบูรณ์คืนสู่ผืนป่า

ปารอยต่อ ๕ จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เรียกว่า **“ป่าพนมสารคาม”** มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่า ควบคู่กับการอนุรักษ์ช้างและสัตว์ป่าของไทยที่ใกล้สูญพันธุ์ ทำให้พื้นที่ป่ากลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์รวมกว่า ๓๓,๕๐๐ ไร่ อีกทั้งยังทำให้ราษฎรในพื้นที่มีรายได้จากการพัฒนาอาชีพสูงถึง ๕,๐๐๐ บาทต่อคนต่อเดือน โดยเน้นในเรื่องการอนุรักษ์ “ช้าง” ซึ่งเป็นสัตว์ป่าที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้คงอยู่คู่ประเทศ

สำหรับพื้นที่ป่าทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่เคยถูกบุกรุกเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ส่งผลให้เกิดความแห้งแล้ง พระราชทานพระราชดำริในการจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงกว่า ๑๘ สถานี ให้ราษฎรเปลี่ยนมาปลูกพืชควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทรงเปลี่ยนพืชเสพติดเป็นแปลงเกษตร เสริมรายได้ด้วยงานหัตถกรรม รายได้ต่อครอบครัวเพิ่มขึ้นกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทต่อปี

นอกจากนี้ ยังส่งเสริมราษฎรทำการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น บ้านสะจุสะเกียง จังหวัดน่าน เดิมทำนาแบบข้าวไร่ ในพื้นที่ ๑๐ ไร่ ได้ผลผลิตเพียง ๕๐ ถึง ปัจจุบันทำนาแบบขั้นบันได ๑ ไร่ ได้ผลผลิตถึง ๓๐ ถึง ซึ่งมากกว่าเดิมถึง ๓ เท่า ...มาบัดนี้ ความแห้งแล้งของผืนป่าถูกปกคลุมด้วยความอุดมสมบูรณ์แห่งพืชพรรณ ธัญญาหารจากพระเมตตาที่แผ่ไพศาล

ทรงห่วงใยราษฎรในทุกๆ ด้าน แม้แต่เรื่องปัญหายาเสพติด มีพระราชดำรัสให้ช่วยกันแก้ไขปัญหารื้อนี้ดังพระราชดำรัสว่า

“เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าอยากขอความร่วมมืออย่างจริงจังจากรัฐบาลและคนไทยทั้งชาติ นั่นคือการแก้ปัญหายาเสพติด ที่บ่อนทำลายสังคมไทยมาหลายสิบปีแล้ว และนับวันจะรุนแรงขึ้น”

ทรงทราบว่า พิษภัยของยาเสพติดส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมไทยโดยรวม

สมศักดิ์ ศิริภูมิทอง ชาวกะเหรี่ยงบ้านแม่กลางหลวง ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เล่าว่า...

“พี่น้องที่นี่ ผมเห็นว่าติดฝิ่นเยอะเลย ทั้งพ่อผมด้วย เขาติดกันเยอะ... เมื่อก่อนมีทั้งช้าง ทั้งอะไร แล้ววันหนึ่งก็ขายจนหมด กลายเป็นของคนอื่นหมด ก็ติดฝิ่นกันมานานมากแล้ว... ผมเห็นว่าถ้าไม่ใช่บารมีของพระองค์ท่าน ผมคิดว่าที่นี้จะตกเป็นเหยื่อของฝิ่น...”

“โครงการป่าสักนวมินทรราชินี” เพื่ออนุรักษ์แหล่งพันธุกรรมไม้สักและพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรบริเวณป่าลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถปกป้องผืนป่าสักกว่า ๖๐,๐๐๐ ไร่ ให้อุดมสมบูรณ์ตลอดไป ร่วมกับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลได้เกิด **“โครงการสมเด็จพระเจ้าอนุรักษ์เต่าทะเลไทย”** พระราชทานพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เต่าทะเล เพื่อดำเนินการเพาะขยายพันธุ์ ปล่อยลงสู่ทะเลตามธรรมชาติ เพิ่มจำนวนเต่าทะเลได้เป็นอย่างมาก พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ ทรงช่วยเหลือ

ชาวประมงพื้นบ้านในภาคใต้ที่มีปัญหาการจับสัตว์น้ำได้น้อยลง โดยฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ สนับสนุนให้อนุรักษ์ป่าชายเลนที่จังหวัดกระบี่และพังงา ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลด้วยการสร้างปะการังเทียมที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และอีกหลายพื้นที่ในภาคใต้ ทำให้ท้องทะเลไทยอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางทะเลที่สร้างชีวิตใหม่ให้กับหลายร้อยครอบครัว จากการสำรวจพบว่า ปะการังเทียมเป็นแหล่งชุมนุมและที่อยู่อาศัยของลูกปลาจำนวนมาก พบปลาเพิ่มขึ้นถึง ๑๘๐ สายพันธุ์ ก่อนการสร้างปะการังเทียม ชาวประมงมีรายได้ ๑๐,๖๘๐ บาทต่อเดือน หลังจากมีสร้างปะการังเทียมสองปีรายได้เพิ่มสูงขึ้นเป็น ๑๕,๔๕๐ บาทต่อคนต่อเดือน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ยังประโยชน์ต่อราษฎรในพื้นที่อย่างเห็นผลทันที

จากยอดดอยสู่ท้องทะเลกว่า ๘๕๑ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับแต่เจ้าพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ นำมาซึ่งการแก้ไขปัญหให้กับราษฎรทั่วทั้งแผ่นดินไทย ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ป่าไม้ และการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ศิลปชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ จนก่อให้เกิดเสียงแห่งความสุขที่แซ่ซ้องด้วยดวงใจแห่งความจงรักภักดี สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ไม่เคยทอดทิ้งประชาชน ในฐานะแม่แห่งแผ่นดิน ทรงเป็นพระคู่บุญบารมี ทรงงานเคียงคู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สนับสนุนพระราชมณเฑียรกิจเพื่อช่วยเหลือราษฎรให้พ้นจากความทุกข์ยาก นำความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่ปวงประชาดังพระราชดำรัส **“ขาดทุนของฉัน คือกำไรของแผ่นดิน”**

ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริขอถวายพระพรชัยมงคลขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน... 🙏

ตุ๊กตาของขวัญอันแม่ให้...

มอบมาไว้ ณ ชายแดน

สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๒

“ภูสิงห์” เป็นชื่อหนึ่งในสามอำเภอของ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรักทอดยาวเป็นแนวเขต กัน

แต่เดิมพื้นที่นี้เคยขึ้นอยู่กับอำเภอขุขันธ์ ซึ่งเป็นชุมชนโบราณที่เป็นรากเหง้าของเมือง ศรีสะเกษในปัจจุบัน แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ ทุรกันดารติดชายแดนและตั้งอยู่ห่างจากตัว อำเภอมาก ราษฎรเดินทางไปติดต่อกับทาง ราชการอย่างยากลำบาก จึงได้ขอแยกพื้นที่ออก มาตั้งเป็นอำเภอใหม่เมื่อปี ๒๕๓๔ โดยตั้งชื่อตาม เนินเขาภูสิงห์ หรือพนมสิงห์ ที่เป็นแหล่งขุดพบ รอยพระพุทธรูปและรูปสิงโตคู่ศักดิ์สิทธิ์

ผืนแผ่นดินภูสิงห์ก็เป็นเหมือนพื้นที่ใน ภาคอีสานตอนล่างบริเวณอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่มีแต่ ความแห้งแล้งเพราะขาดแคลนแหล่งน้ำ ดินมี สภาพปนทรายขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ ราษฎรส่วนใหญ่ของที่นี่ต้องประสบกับปัญหา เพาะปลูกไม่ค่อยได้ผล รายได้ไม่เพียงพอ

สำหรับจนเจือครอบครัว ปีใดฝนตกต้อง ตามฤดูกาลชาวบ้านก็พออยู่พอกิน ปีใดฝนแล้งชาวบ้านก็อดอยาก ต้องทิ้งถิ่นฐานบ้านเรือนไป ทำงานรับจ้างในเมือง

สภาพปัญหาในการ ประกอบอาชีพและสภาพ ความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ดังกล่าว ได้อยู่ในสายพระเนตร พระกรรมของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเสด็จพระ ราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจใน พื้นที่อีสานตอนล่างในช่วงปลายปีเป็นประจำ และเมื่อได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรและ ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริม ศิลปอาชีพในพื้นที่อำเภอภูสิงห์ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ จึงทรงสอบถามและหารือ กับเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ที่มาเฝ้ารับเสด็จ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการช่วยเหลือ

ราษฎรชาวภูสิงห์ และพื้นที่ใกล้เคียงในบริเวณแนวชายแดน ซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นและประสบปัญหาในด้านการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะการทำนาไม่ได้อผล

ในวันนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่หน่วยงานราชการ ให้พิจารณาจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางที่คอยช่วยเหลือราษฎรที่อยู่อาศัยในบริเวณแนวชายแดนในด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยให้ดำเนินงานในลักษณะเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่ในทุกภูมิภาคจำนวน

๖ แห่ง แนวพระราชดำริในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงพระราชประสงค์ที่จะให้ทางราชการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่บริเวณดังกล่าวอย่างต่อเนื่องแบบระยะยาว ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป เพื่อช่วยยกระดับประกอบราษฎรให้สามารถพัฒนาศักยภาพและพึ่งพาตนเองในด้านอาชีพได้ในที่สุด ในอีกทางหนึ่งก็เพื่อเพิ่มโอกาสด้านการพัฒนาอาชีพให้กับราษฎรในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง ซึ่งตั้งอยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ในปี ๒๕๓๘ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้นในพื้นที่ ๕๔๐ ไร่ ในเขตบ้านตะแบงใต้ ตำบลห้วยดีกู่ อำเภอกุสุมาลย์ ซึ่งแต่เดิมเป็น

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กองทัพบกที่ ๒ และจังหวัดศรีสะเกษ เคยขออนุญาตใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง

เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ ขึ้นแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้ความสำคัญและติดตามผลการดำเนินของโครงการอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากการเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรชาวอำเภอกุสุมาลย์เมื่อปี ๒๕๔๓ และ ๒๕๔๘ ได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้โครงการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรที่มีปัญหาเรื่องดินดาน และให้จัดหาแหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎร รวมทั้งให้ส่งเสริมอาชีพเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าโดยไม่ทำลายป่า ซึ่งแนวพระราชดำริดังกล่าวได้ทำให้ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ มีมิติด้านการ

นำไปลองปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้โดยไม่ต้องเสียเวลามากและประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีบริการอบรมให้ความรู้และส่งเสริมอาชีพนอกสถานที่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายของโครงการอีกด้วย

สิ่งที่เป็นความแตกต่างก็คือ ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ จะไม่มีกิจกรรมด้านการศึกษา ทดลอง และวิจัย เหมือนดังเช่นศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เนื่องจาก

ศูนย์แห่งนี้เน้นการนำเอาความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรโดยตรง ซึ่งลักษณะการดำเนินงานเช่นนี้ทำให้ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ เป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการด้านการเกษตรกรรมแบบเบ็ดเสร็จที่มีพื้นที่ดำเนินการไม่มากนัก เพราะไม่ต้องใช้พื้นที่ในกิจกรรมศึกษาและทดลอง ในขณะเดียวกันก็มีความคล่องตัวสามารถให้บริการทั้งภายในศูนย์และขับเคลื่อนความสำเร็จไปสู่พื้นที่นอกศูนย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ มีการดำเนินงานใน ๓ ด้านหลัก คือ

๑. ด้านอำนวยการ ทำหน้าที่บริหารงานโครงการ ประสานงาน ดูแลอาคารสถานที่ภายในศูนย์ และจัดทำแผนงานและงบประมาณ โดยมีกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

๒. ด้านวิชาการ ดำเนินการพัฒนาภายในพื้นที่ศูนย์จำนวน ๕๔๐ ไร่ ให้เป็นแหล่งสาธิตและอบรมให้ความรู้ด้านเกษตรกรรม งานศิลปาชีพ รวมทั้งด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป โดยมี ๑๓ หน่วยงานร่วมกันดำเนินงาน ประกอบด้วย

- งานสาธิตและส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพสูง เช่น มะนาวนอกฤดูในบ่อซีเมนต์ ข้าวหอมดอกมะลิ ๑๐๕ ยางพารา อ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี ๕๐ กล้วยหอมทอง และไม้ผลชนิดต่างๆ

อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติผนวกเข้าไว้ในการดำเนินงานด้วย

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ มีลักษณะคล้ายคลึงกับโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นั่นคือ เป็นแหล่งรวบรวมความรู้และการบริการด้านเกษตรกรรมสาขาต่างๆ และการพัฒนาไว้ในที่แห่งเดียวกันในลักษณะเบ็ดเสร็จโดยมีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้บริการประจำภายในศูนย์ เพื่อให้ราษฎรได้เข้ามาศึกษาดูงานด้านเกษตรที่สนใจแล้ว

- สาธิตและให้ความรู้ด้านงานศิลปาชีพ และการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

- สาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน และส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- ให้ความรู้ สาธิต และส่งเสริมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาป่าไม้

- สาธิตและขยายผลการทำเกษตร ทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และวนเกษตร

- ผลิตภัณฑ์และสาธิตด้านประมง และปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองและไก่สาม สายเลือด

- ให้ความรู้และฝึกทักษะด้านอาชีพ เช่น การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การเพาะเห็ด การกรีดยางพารา การขยายพันธุ์พืชและ สัตว์เศรษฐกิจ การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช การตรวจรับรองคุณภาพ GAP พืชเพื่อการส่งออก เป็นต้น

- ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมด้าน กิจการสหกรณ์

๓. ด้านการขยายผล ดำเนินการถ่ายทอด ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรสาขา ต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและ ความต้องการของราษฎรไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ในรูปแบบหลักสูตรอบรมอาชีพ รวมทั้ง สนับสนุนปัจจัยการผลิต และจัดหาแหล่ง น้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค-บริโภคให้แก่

ราษฎร โดยเน้นพื้นที่เป้าหมายหลักในเขตอำเภอ ภูสิงห์ จำนวน ๓ ตำบล ๘๖ หมู่บ้าน และพื้นที่ ใกล้เคียง

ในการดำเนินงานตลอดเวลาเกือบ ๑๘ ปีที่ ผ่านมา ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ ได้ทำใหราษฎร ในเขตอำเภอภูสิงห์และพื้นที่ใกล้เคียงมีความรู้และ ทางเลือกใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพ มีแหล่งให้ คำปรึกษา ได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง รวมทั้งได้รับ การสนับสนุนส่งเสริมด้านแหล่งน้ำทำการเกษตรและ ปัจจัยการผลิตเบื้องต้นจากโครงการ

ต่างไปจากวันวาน ในวันที่

ชีวิตของราษฎรชายแดนที่ยากแค้น กำลังค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่ดีขึ้น ราษฎรมีชีวิตที่เปี่ยมไปด้วย ความหวังจากความรู้ใหม่ๆ รวมถึง โอกาสด้านอาชีพที่ศูนย์พัฒนาการ เกษตรภูสิงห์ฯ มอบให้อย่างต่อเนื่อง เป็นความต่อเนื่องที่ไม่ขาดตอน

ดูจเดียวกับสายธารพระมหากรุณาธิคุณแห่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “พระแม่แห่งแผ่นดิน” ที่มีให้แก่พสกนิกรตลอดมา

ถิ่นไกล ณ ชายแดน
เป็นอยู่อย่างยากจน
ปลูกข้าวมิได้ข้าว
ปรี๊ราวรานถึงใจ

ศูนย์ภูสิงห์ที่ “แม่” ตั้ง
จากตรมต้องกล้ำกลืน
เป็นมิ่งชาวเกษตร
ดุจของขวัญอัน “แม่” ให้

คนสุดแสนจะทุกข์ทน
ทั้งขัดสนทางเลี้ยงกาย
ดินแล้งร้าวแตกเป็นสาย
ลงแรงไปมิได้คืน
ช่วยชุบหวังคนให้ขึ้น
ก็กลับพินด้วยทางใหม่
ผู้อยู่เขตกันดารไกล
มอบมาไว้ ณ ชายแดน

สานศิลป์แพนดินไทย **สอดสานสายใย** **“ศิลปะาชีพ”**

สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
 ได้โดยเสด็จฯ พร้อมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วทุกภูมิภาคของ
 ประเทศ และทรงพบว่าราษฎรในชนบท
 ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเกษตรกร ต้องเผชิญกับภัย
 ธรรมชาติต่างๆ มากมาย ทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง
 นาล่ม ปลุกพืชไม่ได้ ปัญหาศัตรูพืช ผลผลิต
 ราคาตกต่ำ ราษฎรเหล่านั้นจึงมีฐานะยากจน
 ดังในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๓ ได้เกิดอุทกภัยที่
 จังหวัดนครพนม น้ำหลากล้นสองฝั่งของแม่น้ำ
 ศรีสงครามเข้าท่วมไร่นาและบ้านเรือนของ
 ราษฎร จนต้องประสบความเดือดร้อนอย่าง

แสนสาหัส ความได้ทราบถึงฝ่าละอองธุลีพระบาท
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
 พระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ จึงได้เสด็จ
 พระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม และพระราชทาน
 เครื่องอุปโภค-บริโภคเป็นการบรรเทาความ
 เดือดร้อนแก่ราษฎร สมเด็จพระนางเจ้า พระบรม
 ราชินีนาถ ได้ทอดพระเนตรเห็นหญิงชาวบ้าน
 แทบทุกคนนั่งขึ้นไหมมัดหมี่มารับเสด็จ ซึ่งมี
 ความสวยงามแตกต่างกัน ทรงซักถามราษฎรจน
 ได้ความว่า ราษฎรทอผ้าไหมมัดหมี่ไว้ใช้กันเอง
 ในครัวเรือน ไม่ได้ทอขาย เพราะแม้จะขายก็ได้
 ราคาถูก ไม่คุ้มกับเวลาและแรงงานในการทอ

ในวันนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชปรารภว่า การพระราชทานสิ่งของแก่ราษฎร เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หากจะแก้ไขปัญหาระยะยาวก็ต้องคิดหาทางให้ราษฎรสามารถเลี้ยงตนเองได้ และมีรายได้สม่ำเสมอ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงมีพระราชดำริว่าการทอผ้าไหมมัดหมี่จะเป็นอาชีพเสริมให้แก่ชาวบ้าน เนื่องจากเป็นสิ่งที่เขามีความสามารถอยู่ในตัวสืบทอดมาแต่ครั้งปู่ย่าตายาย และวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายก็เป็นของหาได้ในท้องถิ่น แทบไม่ต้องลงทุนเพิ่มเติมแต่อย่างใด เพียงสนับสนุนและส่งเสริมให้ชาวบ้านทอมากขึ้นจนพอส่งออกขาย ก็จะช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เลี้ยงตนเองในยามที่ไร้นาประสบภัยธรรมชาติ หรือในยามว่างจากการทำไร่นา หรือแม้ผู้ไม่มีไร่นาก็สามารถประกอบอาชีพนี้อยู่กับบ้านได้ จึงทรงชักชวนให้ชาวบ้านเริ่มทอผ้าไหมมัดหมี่นับแต่วันนั้น และมีพระราชดำรัสกับชาวบ้านว่าจะทรงใช้ผ้าที่พวกเขาทอด้วยพระองค์เอง พร้อมทั้งทรงรับซื้อผ้าไหมมัดหมี่ของชาวบ้านทุกชิ้นในราคาที่สูงกว่าท้องตลาดเพื่อจูงใจให้ชาวบ้านมีกำลังใจที่จะทอผ้าไหมต่อไป

“...ทุกครั้งที่เมืองไทยเกิดน้ำท่วมหรือเกิดภัยพิบัติอย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงนำของพระราชทานไปช่วยเหลือราษฎร มักจะเป็นเครื่องอุปโภค-บริโภค แล้วก็รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า การช่วยเหลือแบบนี้เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้าซึ่งไม่สำคัญ ช่วยเขาไม่ได้จริง ไม่เพียงพอ ทรงคิดว่าทำอย่างไรจึงจะช่วยเหลือชาวบ้านระยะยาว

คือทำให้เขามีหวังที่จะอยู่ดีกินดีขึ้น ลูกหลานได้เข้าโรงเรียน ได้เรียนหนังสือ ซึ่งในเรื่องนี้รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมอยู่แล้ว เขาเพิ่มจำนวนโรงเรียนขึ้นอย่างสม่ำเสมอ แต่ชนวนาชาวไร่บอกว่าเขาส่งให้ลูกไปเรียนหนังสือ ไปเข้าโรงเรียนไม่ได้ เพราะต้องอาศัยลูกเป็นกำลังช่วยกันทำมาหากิน ดังนั้น จะพบเด็กที่อยู่ในวัยเรียนแล้วไม่ได้เรียนหนังสืออีกมาก ส่วนมากก็ไปจบป.๔ ซึ่งก็น่าเป็นห่วง ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเริ่มคิดหาอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวชาวนาชาวไร่ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงหาแหล่งน้ำให้การทำไร่ทำนาของเขา ซึ่งเป็นผลต่อประเทศชาติ ต่อบ้านเมืองได้พระราชดำเนินไปดูตามไร่ของเขาต่างๆ ทรงคิดว่านี่เป็นการให้กำลังใจ และที่ทรงให้ข้าพเจ้าดูแลพวกครอบครัว ก็เลยเป็นที่เกิดของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ”

(พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา)

นอกจากนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังทรงพบว่า คนไทยในทุกภูมิภาคมีความถนัดทางงานฝีมือเป็นอย่างมาก ในหลายท้องถิ่นมีช่างฝีมือเป็นเลิศซึ่งสืบทอดงานศิลปะมาจากบรรพบุรุษเป็นเอกลักษณ์ประจำภาคอยู่แล้ว แต่ศิลปะเหล่านี้กำลังเสื่อมสูญไป เพราะขาดการส่งเสริมและสนับสนุน ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล ทรงเล็งเห็นถึงความสามารถของชาวไทยในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งต่างก็มีสายเลือดของความเป็นศิลปิน มีความเป็นช่างฝีมืออยู่ในตนเอง แสดงออกผ่านวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี และ

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จึงมีพระราชประสงค์ที่จะส่งเสริมให้โอกาสและฝึกฝน เพื่อให้เกิดการพัฒนาสร้างเป็นอาชีพที่ยั่งยืน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นพ้นจากความยากจน และเป็นการอนุรักษ์ศิลปะของไทยไว้เป็นสมบัติของชาติสืบไป

“ข้าพเจ้านั้นภูมิใจเสมอมาว่า คนไทยมีสายเลือดของช่างฝีมืออยู่ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นชาวไร่ ชาวนา หรืออาชีพใด อยู่สารทิศใด คนไทยมีความละเอียดอ่อนและฉับไวต่อการรับศิลปะทุกชนิด ขอเพียงแต่ให้เขาได้มีโอกาสฝึกฝน เขาก็จะแสดงความสามารถออกมาให้เห็นได้”

(พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๒ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา)

ในการเรียนการสอนศิลปาชีพในระยะแรกนั้นได้ทรงเสาะหาผู้มีความรู้ความชำนาญในวิชาการต่างๆ

ที่ยังหลงเหลืออยู่มาเป็น **“ครูช่าง”** เพื่อพัฒนาศิลปกรรมในหลายสาขาโดยเฉพาะสาขาที่กำลังจะเสื่อมถอยสูญหายไป เช่น ถมทอง คร่ำเงิน คร่ำทอง เป็นต้น ทั้งเพื่ออนุรักษ์วิธีการผลิตและถ่ายทอดงานศิลปหัตถกรรมสาขาต่างๆ ให้แก่ราษฎรที่ยากจน รวมทั้งเยาวชนในท้องถิ่นไว้เป็นการต่อเนื่อง เมื่อพบผู้มีฝีมือในหมู่บ้านต่างๆ จะทรงจัดบันทึกไว้อย่างละเอียด เช่น คนนี้ทำลายสวดย คนนี้ให้สีสวย และเมื่อต้องการครูที่จะมาฝึกสอนในเรื่องใดๆ ก็ทรงเปิดหาจากบันทึกนี้ โดยได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ทรงดำเนินงานด้วยความอดทน พระทัยเย็น และทรงพระเมตตา หากสถานที่ใดอยู่ห่างไกลออกไปมากต้องใช้เวลา และมีความลำบากในการเดินทางก็จะส่งครูเข้าไปสอนถึงใน

หมู่บ้าน ในที่สุดผลที่ทรงพระอุตสาหะ วิริยะ จึงทำให้มีผู้สนใจที่จะมาศึกษาหาวิชามากขึ้น ผลงานก็มีมากขึ้น จนเป็นที่รู้จักแพร่หลาย รายจ่ายก็มีมากขึ้นตามลำดับ

ต่อมาบรรดาข้าราชการบริพารและผู้มีจิตศรัทธาได้รวมเงินจำนวนหนึ่ง นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงใช้จ่ายในโครงการนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเป็นมูลนิธิขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๑๙ และพระราชทานนามว่า **“มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”** มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า **The Foundation for the Promotion of Supplementary Occupations and Related Techniques of Her Majesty Queen Sirikit of Thailand** หรือเรียกย่อๆ ว่า **SUPPORT** ซึ่งเป็นคำที่สื่อความหมายในการดำเนินงานช่วยเหลือราษฎรของมูลนิธิ ได้อย่างดียิ่ง โดยทรงรับเป็นองค์ประธานมูลนิธิ และได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๑ ล้านบาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) เป็นทรัพย์สินเริ่มต้นของมูลนิธิ มีวัตถุประสงค์คือการส่งเสริมหารายได้นอกเหนือจากฤดูกาลเพาะปลูก มาสร้างงานหัตถกรรมประเภทต่างๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นมาดำเนินการ ต่อมารัฐบาลได้ประกาศถึงผลงานและคุณประโยชน์ของมูลนิธิ จึงได้รับเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ โดยจัดเป็นกองศิลปาชีพขึ้นในสำนักพระราชเลขาธิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐

หลังจากที่ทรงตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ ขึ้นแล้ว ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมาทรงส่งเสริมสนับสนุนหัตถกรรมขึ้นทั่วประเทศ จึงทรงคิดที่จะตั้ง **“ศูนย์กลางงานศิลปาชีพ”** ขึ้นที่

“สวนจิตรลดา” ในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๑ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้ทางเดินด้านหลังตึกกองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขึ้นเพียงเดินที่เดียว พื้นปูไม้กระดาน มีครูจากดอนแร่ จังหวัดราชบุรี มาสอนเรื่องทอจาก ครูจากพนัสนิคม ๒ คน มาสอนจักสาน ไม้ไผ่การเรียนฝึกงานก็เริ่มจากลูกหลานและภริยาข้าราชการบริพารในพระองค์ และข้าหลวงในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพียง ๔ - ๕ คนเท่านั้น

จากจุดเริ่มต้นนี้ ต่อมา มีการสร้างและส่งเสริมขยายกิจการมากขึ้น **“โรงฝึกศิลปาชีพสวนจิตรลดา”** จึงได้สร้างขึ้นเมื่อปี ๒๕๒๒ และเพิ่มศิลปาชีพแขนงต่างๆ ขึ้นอีกเป็นจำนวนมากจนสถานที่เรียนเดิมไม่เพียงพอ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอาคารศิลปาชีพถาวรขึ้นข้างที่ทำการกองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

หลักเกณฑ์ใน **“การคัดเลือกสมาชิกศิลปาชีพ”** นั้น จะทรงคัดเลือกจากครอบครัวราษฎรที่ยากจนมากๆ และไม่ได้เป็นแรงงานหลักของครอบครัว มีการศึกษาน้อย มาฝึกงานให้มีอาชีพ และเป็นสมาชิกศิลปาชีพ และพระราชทานอุปกรณ์และวัสดุฝึกงานทั้งหมดตลอดจนค่าแรง และมีรางวัลให้แก่ผู้มีผลงานดีเด่นในด้านต่างๆ การเลือกผู้เรียน ทรงมีวิธีเลือกอย่างเข้าใจราษฎรอย่างแท้จริง จะพระราชทานคำแนะนำแก่ข้าราชการบริพารที่ตามเสด็จว่า **“อย่าดูฐานะหรือความเดือดร้อนของเขาจากการแต่งกาย เพราะบางคนเมื่อมีโอกาส**

“เข้าเฝ้าจะเลือกเอาชุดที่สวยที่สุดมาแต่ง” ทรงแนะให้ดูที่แววตาของเขาจึงจะรู้ว่ามีความทุกข์ความเดือดร้อนเพียงใด คนพิการก็รับเข้ามาฝึกโดยทรงรับสั่งว่า **“ตาและมือของเขายังใช้ได้ดี”** ดังที่ทรงเล่าให้แก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ความว่า

“...คนเหล่านี้เป็นลูกชาวไร่ ชาวนาที่ยากจนที่สุด และข้าพเจ้าเลือกมาเป็นพิเศษ เลือกจากความยากจน ครอบครัวยากจนที่สุดแล้วมีลูกมากที่สุด จะเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงเลือกมา แล้วมาอยู่ในพระบรมมหาราชวัง ที่ตึกเก่าๆ ที่ดั้งเดิมเป็นที่อยู่ของเจ้านายต่างๆ มากมายกายกอง ข้าพเจ้าให้เขาอยู่ที่นี่ แล้วก็มาทำการฝึกที่จิตรลดา...”

(พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา)

ผู้ที่เข้ารับการฝึกนี้จะมีเข้ามามากทุกวัน การสอนจึงยากมากเนื่องจากผู้เรียนมีหลากหลาย ทั้งชาวเขา อีสลาม ทั้งผู้ที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ด้วย สำหรับผู้ที่อ่านไม่ออก ทรงรับสั่งว่า **“ช่วยสอนให้เขาอ่านออก เขียนได้ เพื่อเขาจะได้ไม่เสียเปรียบผู้อื่น”** จึงมีการสอนพิเศษให้กับคนกลุ่มนี้ โดยสอนการอ่านเขียนขั้นพื้นฐาน บางครั้งก็ส่งไปเรียนที่โรงเรียนจิตรลดา สำหรับการสอนวิชาชีพให้แก่สมาชิกศิลปาชีพจะสอนจนกว่านักเรียนจะสามารถนำไปใช้งานได้ เว้นแต่ผู้ที่ต้องการอยู่ฝึกต่อจนชำนาญมากๆ และอาจยกฐานะขึ้นมาเป็น **“ครู”**

ตลอดระยะเวลากว่า ๓๐ ปี โรงฝึกศิลปาชีพสวนจิตรลดา ได้พัฒนาการดำเนินการอย่างก้าวหน้า ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นล้วนเป็นงานประณีตศิลป์ชั้นสูง มีความงดงามถึงระดับ **“ฝีมือช่างหลวง”** หรือ **“ช่างแห่งกรุงรัตนโกสินทร์”** ได้แก่ ช่างถมทอง ช่างเครื่องเงิน เครื่องทอง ช่างคร่ำ ช่างลงยาสี ช่างปักผ้า ช่างแกะสลักไม้ ช่างเขียนลาย และช่างทอผ้า เป็นต้น ผลงานแต่ละชิ้นล้วนทรงคุณค่ายิ่ง แสดงถึงเอกลักษณ์ เกียรติศักดิ์

และเกียรติภูมิของงานประณีตศิลป์ไทยที่ประกาศให้ชาวโลกได้ชื่นชม นับเป็น **“งานศิลป์ของแผ่นดิน”** อย่างแท้จริง ปัจจุบันโรงฝึกศิลปาชีพสวนจิตรลดาได้ยกสถานะขึ้นเป็น **“สถาบันสิริกิติ์”** เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๓

นอกจากจะทรงตั้งโรงฝึกศิลปาชีพสวนจิตรลดาแล้ว ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงฝึกในเขตพระราชฐานทุกแห่งจะได้มีโรงฝึกให้แก่สมาชิกในช่วงระหว่างแปรพระราชฐานไปประทับแรมเพื่อทรงเยี่ยมเยียนราษฎร โดยในช่วงที่เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรก็จะทรงนำโรงฝึกศิลปาชีพเคลื่อนที่ไปเพื่อฝึกสอนตลอดระยะเวลาที่พระองค์ประทับอยู่การนำชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านมาฝึกอาชีพ จะทรงนำมาเป็นกลุ่ม

ผลผลิตที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันมี ๑๒ สาขา

ส่วนตลาดต่างประเทศ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนประเทศใด จะทรงนำศิลปหัตถกรรมไทย และสินค้าประดิษฐ์ของมูลนิธิศิลปาชีพไปเผยแพร่ เป็นการเปิดตลาดสินค้าหัตถกรรมของไทยให้กว้างขวางอยู่เสมอ รวมทั้งจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานเพื่อให้ชาวต่างประเทศมีความเข้าใจและชื่นชมในศิลปหัตถกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของไทยด้วย

โดยมีพระราชประสงค์ว่าเมื่อกลับไปแล้ว จะได้รวมตัวกันทำงานอาชีพได้ ในการคัดเลือกคนเข้าจะทรงพิจารณาจากความถนัด และสภาพภูมิลำเนาเดิม เพื่อจะได้นำความรู้กลับไปประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง โดยมุ่งเป็นวิทยาทานให้ประชาชนเหล่านั้นมีอาชีพติดตัว สมาชิกที่ได้รับการฝึกจนมีความสามารถถึงขั้นที่จะได้รับการฝึกต่อ ก็จะมีทรงนำมาฝึกที่สวนจิตรลดาจำนวนหนึ่ง ส่วนสมาชิกที่เหลือก็แยกย้ายกันไปทำงานตามบ้านหรือตามหมู่บ้านของตนเอง

เมื่อมีผลงานด้านศิลปาชีพหลายชนิดผลิดออกมาอย่างสม่ำเสมอ จึงมีการเผยแพร่ผลงาน โดยการเปิดขายเป็นการกุศลบ้างในโอกาสต่างๆ เช่น ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น แต่เป็นการจำหน่ายในวงแคบและจำกัด ในระยะต่อมาจึงได้ทรงพระกรุณาฯ เปิด **“ร้านจิตรลดา”** ขึ้น เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๐ เพื่อจำหน่ายสินค้าของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพเป็นการถาวร หลังจากการก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพเป็นเวลา ๑ ปีครึ่ง ปรากฏว่ามีผู้นิยมใช้ผลผลิตที่ร้านจิตรลดามาก เนื่องจากผลงานมีความประณีตสวยงาม ที่สำคัญคือยังได้กุศลอีกด้วย กล่าวคือ รายได้ที่นำเข้าร้านจิตรลดานั้นจะกลับคืนไปช่วยเหลือสมาชิกศิลปาชีพที่ผลิตผลงาน ร้านจิตรลดาจึงได้ขยายสาขาเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า และรองรับ

การฝึกอาชีพของสมาชิกนอกจากจะฝึกและส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ เพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัวแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชประสงค์ให้มีการอบรมให้สมาชิกศิลปาชีพรู้จักประเทศไทยดีพอเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ความเป็นมาความเป็นหนึ่ง และเอกราชของชาติไทยว่ารักษาไว้ยากลำบากเพียงใด ซึ่งต่อไปในอนาคตเขาจะต้องมีบทบาทในการดำรงรักษาชาติไทยให้อยู่อย่างเป็นเอกราช และให้เขามีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยผู้มีฝีมือของประเทศอย่างแท้จริง

การดำเนินงานของมูลนิธิศิลปาชีพ ๓๐ กว่าปีที่ผ่านมา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงขยายงานไปยังทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ปัจจุบัน มี **ศูนย์ศิลปาชีพจำนวน ๑๔๑ แห่ง** ซึ่งมีทั้งที่ตั้งอยู่ในเขตพระราชฐาน และในชุมชนต่างๆ ดังจะขอยกตัวอย่างประวัติและผลการดำเนินงานของศูนย์ศิลปาชีพที่ทรงจัดตั้งขึ้นในแต่ละภูมิภาค ดังนี้

ในปี ๒๕๒๓ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๔ รอบ ได้มีพระราชดำริที่จะทำประโยชน์เพื่อประชาชนภาคกลาง โดยได้พระราชทานพระราชดำริแก่ นายธำนิษฐกร วิเชียร องค์มนตรี ให้มีการจัดตั้ง **“ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร”** จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขึ้นบนที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จำนวน ๔๓,๐๐๐ ไร่ ให้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกร เนื่องจากเป็นที่ดินพระราชทานแปลงใหญ่ มีขอบเขตตอนกลางของพื้นที่ติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถพัฒนาและดัดแปลงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม สวยงาม และเป็นสถานที่ที่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก การคมนาคมก็สะดวกใกล้กับพระราชวังบางปะอิน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

อีกแห่งหนึ่ง ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร จึงได้กำเนิดขึ้นโดยถือเอาวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นวันที่ลงเสาเขตทุกมของที่ดินเป็นวันก่อตั้งศูนย์

ศูนย์ศิลปาชีพที่บางไทรนี้ เท่ากับเป็นหมู่บ้านที่สมบูรณ์แบบแห่งหนึ่ง เพราะส่วนหนึ่งของศูนย์ศิลปาชีพบางไทร เป็นที่พักของสมาชิกศิลปาชีพผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งจะได้รับพระราชทานทั้งบ้าน และที่ดินจำนวนหนึ่งให้ทำการกสิกรรม มีเนื้อที่รวมทั้งหมด ๒,๒๕๐ ไร่เศษ พร้อมระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น มีถนน ไฟฟ้า และน้ำประปา วัดอุประสงค์ เพื่อให้มีการประกอบอาชีพอย่างผสมผสานทั้งอาชีพทางการเกษตร และอาชีพทางการผลิตสินค้าประเภทศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน รวมทั้งจัดหาตลาดสำหรับรองรับผลิตผลดังกล่าวด้วย

ก่อนที่ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร จะมีรูปร่างขึ้นนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงวางผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินบนแผนที่ไว้เรียบร้อยแล้ว ว่าส่วนใดจะแบ่งเป็นพื้นที่พัฒนาการเกษตร และในเขตปฏิรูปที่ดินแบ่งให้ราษฎรเช่าอาศัย และที่จะขาดไม่ได้คือสถานพยาบาล และสถานที่สำหรับเป็นสำนักสงฆ์อันเป็นสถานที่พึ่งทางใจของเหล่าพุทธศาสนิกชน

ปัจจุบันศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร เปิดฝึกอบรมให้กับบรรดาเกษตรกร และราษฎรผู้ยากไร้หลายแผนก เช่น แผนกช่างตัดเย็บเสื้อผ้า แผนกช่างทอผ้าลายตีนจก แผนกช่างเป่าแก้ว แผนกช่างเครื่องเคลือบดินเผา

แผนกช่างจักสานไม้ไผ่ลายขีด แผนกช่างเครื่องยนต์
แผนกช่างศิลปะประดิษฐ์ แผนกช่างประดิษฐ์หัวโขน
แผนกช่างปั้นตุ๊กตาชาววัง และดอกไม้ขนมปัง เป็นต้น

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ทรงจัดตั้ง
“ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม” ขึ้นที่บ้านกุดนาขาม
ตำบลเจริญศิลป์ อำเภोजะเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร
ศูนย์ศิลปาชีพแห่งนี้เริ่มมาจากราษฎรบ้านกุดนาขามได้
ร้องทุกข์ว่าที่ดินบริเวณนี้เพาะปลูกไม่ได้ผล เพราะฤดูฝน
น้ำท่วม ส่วนฤดูแล้งน้ำก็แห้งหมด จึงขอพระราชทาน
พระมหากรุณา ในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขึ้นที่ห้วยนกเค้า
เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภคของราษฎรที่
บ้านกุดนาขามนี้ ทรงพบว่าราษฎรมาจากหลายพื้นที่
เช่น จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดนครราชสีมา จังหวัด
อุบลราชธานี และจังหวัดเลย รวมทั้งหมดแล้วมีราษฎร
ประมาณ ๒๐๐ หลังคาเรือน อาชีพหลักของราษฎรคือ
ทำนาทำไร่ ซึ่งผลผลิตไม่ค่อยดีนักจึงเกิดความยากจนขึ้น
ทุกที ซึ่งเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตร
เห็นความลำบากยากแค้นนานัปการ จึงได้พระราชทาน
พระราชดำริให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือ ต่อมา
เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๖ สมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ จึงได้มีพระราชเสาวนีย์ให้เปิด

โครงการศิลปาชีพขึ้นที่บ้านกุดนาขาม โดยสร้างโรงงาน
เครื่องปั้นดินเผาเป็นลำดับแรก ด้วยความร่วมมือจาก
ราษฎรในการช่วยก่อสร้างโรงงานจนสามารถทำการ
สอนปั้นได้ภายในเวลา ๓ วัน

ครั้งแรกที่สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
มีพระราชเสาวนีย์ให้ตั้งโรงงานเครื่องปั้น เพราะชาวบ้าน
มีความสามารถทางด้านนี้อยู่บ้าง ประกอบกับบ้าน
กุดนาขามมีระดับพื้นที่แนวเดียวกับบ้านเชียง ซึ่ง
มีการปั้นภาชนะดินเผามาแต่โบราณ แต่ดินไม่ดีพอ
ทางกรมวิทยาศาสตร์จึงส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยเหลือใน
การผสมวัสดุ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๖
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ มาทรงทอดพระเนตรโรงงาน
อีกครั้ง ก็ทรงแปลกพระทัยมากที่ราษฎรบ้านกุดนาขาม
สามารถเรียนรู้การปั้นได้ภายในหนึ่งเดือน และมีฝีมือ
การปั้นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ในปี ๒๕๒๙ จึงได้มีการ
ขยายการเรียนการสอนเพิ่มอีกหลายสาขา ปัจจุบัน
มีสอนเพิ่มอีกหลายแผนก เช่น แผนกดอกไม้
ประดิษฐ์ แผนกตัดเย็บเสื้อผ้า แผนกทอผ้าไหม แผนก
เลี้ยงไหม แผนกเครื่องประดับปักแมลงทับ แผนก
เฟอร์นิเจอร์ แผนกแกะสลักไม้ แผนกจักสานไม้ไผ่
ลายขีด แผนกวาดภาพบนผืนผ้าใบ และแผนกเครื่อง
หนัง เป็นต้น

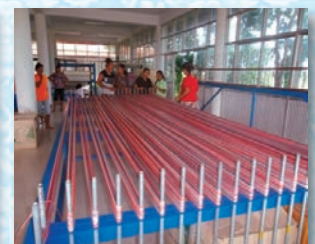
ปัจจุบันศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขามมีสมาชิก
ที่มาทำงานประจำ ๑๘๙ คน และสมาชิกในหมู่บ้าน
บริวารรอบโครงการ จำนวน ๑,๓๓๓ คน ได้มีงานทำ

อย่างต่อเนื่อง สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยเห็นได้ชัดจากรายได้เฉลี่ยของราษฎรก่อนการจัดตั้ง ศูนย์ประมาณ ๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี ปัจจุบันมี รายได้เฉลี่ยอยู่ที่ ๘๙,๓๙๓ บาท/ครัวเรือน/ปี อีกทั้ง ยังมีการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าให้อนุชน รุ่นหลังได้ศึกษาและสืบทอดต่อไป

ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ได้ทรงจัดตั้ง **“ศูนย์ ศิลปาศิพบ้านแม่ต้า”** ขึ้น เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๒๓ บริเวณหมู่ที่ ๑ ตำบลเสริมซ้าย อำเภอสริมงาม จังหวัดลำปาง เนื่องจากราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวมีฐานะ ยากจน พื้นที่ของหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีที่ราบ สำหรับปลูกข้าวเพียงเล็กน้อย ราษฎรดำรงชีพด้วยการ ทำไร่เลื่อนลอย และรับจ้างทำไม้ขาย ทำให้พื้นที่บริเวณ นี้ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นป่าไม้สักอันกว้างใหญ่และสมบูรณ์ มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยได้ถูกทำลายลง จน สภาพป่าหมดไปเป็นจำนวนมาก จึงทรงพระกรุณาโปรด เกล้าฯ ให้ตั้งศูนย์ศิลปาศิพแห่งนี้ขึ้นเพื่อให้ราษฎรได้มี อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว รวมทั้งแก้ไขปัญหา ราษฎรที่ไม่มีที่ทำกินและส่งเสริมพัฒนาอาชีพทั้งอาชีพ หลักและอาชีพเสริมเพื่อให้ราษฎรมีสภาพเศรษฐกิจ ที่ดีขึ้น รวมทั้งมีการป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้ และร่วมกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้มีสภาพที่ สมบูรณ์

หัตถกรรมประเภทแรก que เริ่มขึ้นในศูนย์แห่งนี้ คือ งานทอผ้าฝ้าย ประเภทต่อมาคือ เครื่องปั้นดินเผา เนื่องจากทรงเห็นว่าในบริเวณพื้นที่บ้านแม่ต๋านัน มี

วัตถุดิบสามารถนำมาใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาได้ เป็นอย่างดี ปัจจุบันได้ขยายการเรียนการสอนเพิ่มอีก หลายแผนก เช่น งานแกะสลัก งานจักสาน เป็นต้น โดยสมาชิกมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเดือน ๒,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ บาท/คน

สำหรับพื้นที่ภาคใต้ นั้น ในปี ๒๕๒๘ ได้ทรงจัดตั้ง **“ศูนย์ศิลปาศิพเครื่องปั้นดินเผา พระตำหนัก ทักษิณ ราชนิเวศน์”** ขึ้น ที่บริเวณเขตพระราชฐานชั้นนอก พระตำหนัก ทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส ศูนย์ ศิลปาศิพแห่งนี้เกิดขึ้นได้ด้วยมีพระราชประสงค์จะส่งเสริม อาชีพเครื่องปั้นดินเผาให้เป็นอาชีพเสริมแก่ราษฎรใน ภาคใต้ จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์

มาดำเนินการในระยะเริ่มแรก และได้ทรงให้เจ้าหน้าที่คัดเลือกราษฎรจากหมู่บ้านต่างๆ เข้ารับการฝึกอบรมเครื่องปั้นดินเผา ต่อมาได้ขยายการเรียนการสอนอีกหลายแผนก สามารถสร้างรายได้เสริมที่น่าพอใจสำหรับครอบครัวของสมาชิกที่ส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก

นอกจากนี้ เมื่อปี ๒๕๓๖ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านเนินธัมมัง ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ทรงรับทราบถึงปัญหาความทุกข์ยากของราษฎรในพื้นที่ซึ่งมีฐานะยากจน เนื่องจากผลผลิตข้าวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้หัวหน้าครอบครัวต้องออกไปหางานทำต่างถิ่น จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อก่อสร้าง **ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง** ขึ้น และทรงเริ่มส่งเสริมงานด้านศิลปาชีพให้แก่ราษฎรในพื้นที่และหมู่บ้านใกล้เคียงเป็นต้นมา ต่อมาในปี ๒๕๔๐ ได้มีพระราชดำริให้ก่อสร้างอาคารศิลปาชีพหลังใหม่ขึ้น แทนหลังเก่า ลักษณะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น เปิดทำการในปี ๒๕๔๒

ปัจจุบัน ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง มีสมาชิกจำนวน ๔๔๑ คน แบ่งเป็น ๓ กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มทอผ้า จำนวน ๑๖๓ คน กลุ่มแปรรูปกระจุต จำนวน ๑๔๕ คน และกลุ่มปักผ้าด้วยมือ จำนวน ๑๓๓ คน ผลจากการดำเนินงานส่งเสริมศิลปาชีพ ทำให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากงานศิลปาชีพ โดยเฉลี่ยประมาณ ๓,๐๐๐ บาท/เดือน

ขึ้นอยู่กับความสามารถและฝีมือของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ ได้ทรงจัดตั้ง **“ศูนย์รวมศิลปวัฒนธรรมของทุกภาค”** ขึ้น เมื่อปี ๒๕๔๐ มีพระราชดำริว่า

“จะจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพแห่งใหม่ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมศิลปวัฒนธรรมของทุกภาค ซึ่งจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนไทยให้คงอยู่สืบไป โดยให้เลือกหาสถานที่ที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก”

ศูนย์รวมศิลปาชีพของทุกภาคจึงได้กำเนิดขึ้น คือ **“โครงการศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด”** ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในพระราชหฤทัย มีแต่ประชาชน

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ

“ตอนที่เป็นนายกรัฐมนตรีใหม่ๆ ได้ไปรับเสด็จที่ภูพาน (จังหวัด สกลนคร) เสด็จฯ ลงมาจากพระตำหนักเพื่อไปช่วยเหลือราษฎรเป็น เวลาเข้ามาจนกระทั่งเวลา ๑๑.๐๐ น. กว่าจะได้ยังไม่ได้อะไร... ผู้ใกล้ชิด กราบบังคมทูลขอให้ทรงหยุดเพื่อเสวยพระกระยาหาร ไม่มีพระราชดำรัส อะไรแต่ทรงงานต่อ ผมจึงได้เข้าไปกราบบังคมทูลว่า ข้าพระพุทธเจ้า ดูนานึกแล้วเห็นว่าน่าจะพักเสวยพระกระยาหารก่อนแล้วค่อยทรงงานต่อ แล้วมหาดเล็กก็นำพระกระยาหารไปถวาย เรียกว่า งานไม่เสร็จไม่เลิก ต้องทำให้เสร็จ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็เช่นเดียวกัน งานไม่ เสร็จก็ไม่เสด็จฯ กลับ งานของพระองค์ท่านจึงไม่มีค้าง”

นายอำพล เสนาณรงค์

องคมนตรี

“ทรงงานด้านศิลปาชีพ โดยเฉพาะเรื่องของการงานฝีมือพื้นบ้าน หรือ หัตถกรรมในครัวเรือน เพื่อช่วยเสริมรายได้ให้ครอบครัวอีกทางหนึ่ง เพราะทรงทราบว่าคนไทยมีฝีมือด้านการช่างเป็นเอกลักษณ์ประจำตน และแต่ละท้องถิ่นก็มีศิลปะเป็นเอกลักษณ์ประจำภาคอยู่แล้ว ประกอบ กับทรงสนพระราชหฤทัยศึกษางานศิลปะอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ มาเป็นเวลานาน”

นายพลการ สุวรรณรัฐ

องคมนตรี

“โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทั้งหลายทั้งปวงนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นการพัฒนา ช่วยเหลือพสกนิกรทุกหมู่เหล่า โดยไม่เลือกชนชั้นวรรณะ โดยเฉพาะเป็นการ เสริมกับการทำงานของภาครัฐ ในส่วนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร พื้นที่ชายแดน ชายขอบ พื้นที่พิเศษที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ ราษฎรสามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานได้ยากซึ่ง แนวพระราชดำริหลาย โครงการมีความสืบเนื่อง หรือ “ต่อยอด” มาจากแนวพระราชดำริแห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งล้วนแล้วแต่ตอบสนองต่อความจำเป็น ขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ไม่ประสบปัญหาความยากจน ไม่สิ้นหวัง ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน ในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง สามารถยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ มีความร่มเย็นเป็นสุขอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ และมีความหวัง”

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

องคมนตรี

“ได้มีโอกาสไปปรับเสด็จที่บ้านสร้างถ่อนอก อำเภอดำรงวิทยารพ จังหวัดอำนาจเจริญ ได้จดจำพระราชดำรัสมาใช้ในงานจนถึงปัจจุบัน พระราชดำรัสนั้นคือ น้ำคือสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์และสัตว์ป่า ป่าคือสิ่ง ที่ทำให้มีน้ำ ป่าจึงมีความสำคัญต่อชีวิตทุกชีวิตด้วย ขาดป่าก็ขาดน้ำ ขาดน้ำก็ขาดชีวิต”

นายสุเมธ ตันติเวชกุล

เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

“ทรงทุ่มเททุกอย่างพยายามรักษาแผ่นดินไว้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทำให้มีน้ำใช้ มีน้ำปลูกป่า ถ้าน้ำเสียก็จะทรงบำบัด รวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และการทำเกษตร ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระราชหฤทัยกับความเป็นอยู่ของราษฎร โดยเฉพาะแม่บ้าน จึงทรงเน้นด้านศิลปาชีพ การทอผ้า และหัตถกรรม รวมถึงการพัฒนาอาชีพ เพราะวิถีชีวิตคนไทยส่วนใหญ่จะผูกพันกับ เกษตรกรรม ผู้ชายทำไร่ ทำนา ผู้หญิงทอผ้า ดังนั้น พระราชกรณียกิจทั้ง สองพระองค์จะทรงเกี่ยวพันกัน เดิมเต็มซึ่งกันและกัน ดังพระราชดำรัส ว่า ...พระเจ้าอยู่หัวสร้างน้ำ ฉันทะสร้างป่า...”

พลเอก ณพล บุญกับ

รองสมุหราชองครักษ์

“ไม่มีพระมหากษัตริย์และพระราชินีของประเทศใดในโลกที่จะทรงงานหนัก และทรงห่วงใยราษฎรของพระองค์เท่ากับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ของไทยอีกแล้ว ขอกล่าวด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ว่า บุญแล้วที่ได้เกิดเป็นคนไทย”

นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา

ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

“ทรงงานหนัก ตรากตรำพระวรกาย เพื่อความกินดีอยู่ดีของราษฎรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้พระมหากรุณาธิคุณยังครอบคลุมไปถึงสรรพชีวิตทั้งพืช สัตว์ และถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติหรือระบบนิเวศ ซึ่งรวมขึ้นเป็นองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ อันเป็นทรัพยากรพื้นฐานในการดำรงชีพของราษฎร ทรงเป็นพระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ”

ท่านผู้หญิงมณีนิรมัย วณิกกุล

ราชเลขาานุการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

“ทรงมีน้ำพระทัยอันงดงาม ถึงพร้อมด้วยพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ทรงเป็นนักคิด นักพัฒนา ทรงพระปรีชาสามารถด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล ทรงห่วงใยประชาชน และทรงงานหนักในทุกด้านเพื่อปวงชนชาวไทยโดยแท้จริง”

ท่านผู้หญิงจรงจิตต์ กิษะระ

รองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

“ทรงมีพระราชหฤทัยที่งดงาม และมีความห่วงใยประชาชนตลอดเวลา แม้ทรงพระประชวรก็ไม่ทรงพัก ทรงหายพระทัยเป็นราษฎรของพระองค์ท่านจริงๆ เราทำงานอยู่ตรงนี้ เรารู้ทรงถามถึงราษฎรอยู่ตลอดเวลา”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ผู้บัญชาการทหารบก

“กองทัพบกได้สนองพระราชดำริ โดยเข้าไปสำรวจพื้นที่ถึงความต้องการของหน่วยงานและประชาชน ว่าประสงค์ให้ความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้าง โดยมีจุดประสงค์สำคัญคือ ต้องการนำพระมหากรุณาธิคุณไปให้ถึงพสกนิกรอย่างทั่วถึง โดยยึดหลักว่าต้องปฏิบัติภารกิจให้ดีที่สุด ตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทานแก่กองทัพบกว่า การกระทำในวันนี้คือประวัติศาสตร์ในอนาคต ซึ่งเรียกกลับมาอีกไม่ได้ หากจะทำอะไรในวันนี้ ต้องทำให้ดีที่สุด เพราะพรุ่งนี้จะเรียกกลับมาเพื่อแก้ตัวใหม่ไม่ได้”

นายเฉลิมเกียรติ แสงวิเศษ

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

“สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ซึ่งทำหน้าที่ตามเสด็จเพื่อรับพระราชดำรินำไปประสานงานให้เกิดโครงการสนองพระราชดำริที่สามารถช่วยเหลือ และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร ดังนั้นจากการตามเสด็จในพื้นที่ทรงงาน จะเห็นว่าพระองค์ทรงรับทราบข้อมูลจากราษฎรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดเพื่อประกอบพระราชวินิจฉัยในการพระราชทานความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วนในระยะแรกและพัฒนาในระยะต่อไป รวมทั้งทรงติดตามการดำเนินงานโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง”

สถานีพัฒนา การเกษตรที่สูง ห้วยแม่เกี๋ยง

สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๓

จากสภาพพื้นที่อันทุรกันดารตามขุนเขาในพื้นที่ภาคเหนือที่ซึ่งการคมนาคมติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านเป็นไปด้วยความยากลำบาก ราษฎรประสบปัญหาในเรื่องการผลิตทั้งในส่วนของการผลิตเพื่อการเลี้ยงชีพ และการผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวที่ไม่สามารถหล่อเลี้ยงให้ดำรงชีพอยู่ได้ จึงทำให้ต้องทำการบุกรุกพื้นที่ป่าแห่งใหม่ เพื่อทำเป็นไร่เลื่อนลอยสลับกันไปมาตามแต่ความสมบูรณ์ของดินจะมีอยู่ จากการบุกรุกทำลายป่าไม้ในพื้นที่สูงซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่สำคัญของพื้นที่ภาคเหนือ ยังผลให้เกิดความแห้งแล้ง สภาพแวดล้อมถูกทำลาย ราษฎรที่ประสบปัญหาอยู่แล้ว ก็ยิ่งได้รับปัญหาพอกพูนมากขึ้น

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในพื้นที่ภาคเหนือ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน รวม ๑๘ สถานี โดยหลักการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง คือ ให้ราษฎรเข้ามามีส่วนในกิจกรรมต่างๆ ของสถานี เพื่อซึมซับความรู้ และเกิดทักษะ เน้นการปลูกพืชมากกว่างานด้านปศุสัตว์ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยแม่เกี๋ยง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๖ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปทรงทอดพระเนตรพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยแม่เกี๋ยง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทรงมีพระราชดำรัสบางตอนที่สำคัญ ดังนี้

“สารเคมีสำหรับฆ่าหญ้านี้ อันตรายมาก ทำให้ผืนดินเสีย และทำลายป่า ควรหาทางควบคุม เพื่อช่วยบ้านช่วยเมือง”

“ความสูงระดับนี้ และอากาศเย็น ปลูกไม้ผลเมืองหนาวได้ (ทรงแนะนำให้ทดลองปลูกมันฝรั่ง และดุกก็แอปเปิล)”

“ให้ศึกษาลำห้วยแม่เกี้ยง มีสัตว์น้ำอะไรบ้าง เพื่อหา
ทางนำมาปล่อยคืนความอุดมสมบูรณ์ของลำห้วยต่อไป”

“ให้จัดตั้งเป็นสถานีเกษตรที่สูง ให้เป็นวิทยาลัยชาวบ้าน
การทำอย่างนี้ ช่วยรักษาป่า ช่วยราษฎร และสร้างแหล่งอาหาร
ให้นักเกษตรที่จบการศึกษาใหม่มาช่วยทำงาน ซึ่งต้อง
พระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรง
ห่วงใยผู้ที่ไม่มืงานทำ เป็นการให้โอกาสผู้จบใหม่ได้มืงานทำ”

“ต้นคำป่า ซึ่งให้เส้นใยสำหรับทอผ้า ให้ศึกษา และ
ปลูกมากๆ โดยเฉพาะกัญชง ให้พิจารณาข้อดี และตัดสิ่งที่ไม่
เป็นประโยชน์ออกไปก็จะส่งเสริมให้เป็นพืชเศรษฐกิจได้ เพราะ
ให้เส้นใยที่มีคุณภาพ ให้ทดลองปลูกในสถานีพัฒนาการเกษตร
ที่สูงตามพระราชดำริทุกพื้นที่”

“ให้เพาะเลี้ยงไก่ป่า ไก่ฟ้า และแก้ง แล้วปล่อยคืนสู่ป่า”

ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณกับราษฎรบ้านห้วยแม่เกี้ยง
เป็นอย่างยิ่ง โดยได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร
อีก ๒ ครั้ง ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และวันที่ ๒๘
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ครั้งนี้เองทรงมีพระราชดำรัสสรุปความว่า

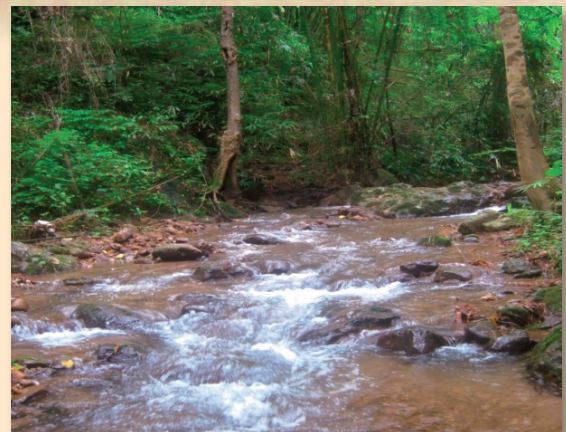
“ฟังแล้วชื่นใจที่ได้ทราบว่าสภาพป่าไม้ และสภาพความ
เป็นอยู่ของราษฎรดีขึ้น”

“ขณะเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งผ่านมา
เห็นดอกเสี้ยวสวยงามมาก”

“ทรงปลื้มพระทัยที่เจ้าหน้าที่และข้าราชการ
เข้ามาช่วยปฏิบัติงานในโครงการ และทรงตรัสว่าได้ไป
กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งแม้จะเสด็จ
ไม่ไหวแล้ว ว่าทุกคนก็ยังร่วมมือกันทำงานถวาย”

ผลสำเร็จ

ราษฎรชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอแดง (ลาหู่) จำนวน ๒๓ ครัวเรือน
๑๕๔ คน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความรู้ความเข้าใจในการทำ

การเกษตรที่เหมาะสมในพื้นที่ของตน มี
ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการบริโภค มี
รายได้ที่มั่นคงและต่อเนื่องตลอดปีจากการ
รับจ้างทำงานกับทางสถานีฯ และรายได้จาก
ผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง
ปัจจุบันราษฎรมีรายได้เฉลี่ย ๖๐,๐๐๐ - ๗๐,๐๐๐
บาท/ครอบครัว/ปี และจากพื้นที่รับผิดชอบ
ของสถานีฯ จำนวนกว่า ๓,๓๓๐ ไร่ มีการ
ดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
อย่างต่อเนื่อง เช่น การปลูกป่า ปรับปรุงระบบ
นิเวศต้นน้ำ การจัดทำแนวกันไฟ การสร้าง
ฝายต้นน้ำ และการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึก
ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ก่อให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม คือ มีพื้นที่ป่าคืน
กลับมากกว่า ๔,๐๐๐ ไร่ และส่งผลดีทาง
ด้านระบบนิเวศ คือ ปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำ
ในลำห้วยเพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค
และทำการเกษตร สามารถพบสัตว์ป่า เช่น
ไก่ฟ้า ไก่ป่า ในพื้นที่ซึ่งเคยพบได้น้อยเพิ่มมา
ขึ้นด้วย

ฟาร์มตัวอย่าง บางแก้ว ดินแดนแห่งความสุข

สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๔

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโครงการฟาร์มตัวอย่างแห่งนี้ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ และครั้งที่สอง เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘

จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรต่ำที่สุดในภาคใต้ทั้งหมด ๑๔ จังหวัด ในปี ๒๕๔๓ มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวอยู่ที่ ๒๙,๓๕๓ บาท ต่ำกว่าจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรสูงที่สุดในภาคใต้ อยู่ที่ ๑๒๒,๒๘๑ บาท

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๓ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมราษฎรบ้านหัวป่าเขียว จังหวัดพัทลุง ทรงได้ทราบถึงความยากจนของราษฎรในจังหวัดพัทลุง จึงทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้หาพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อจัดทำโครงการฟาร์มตัวอย่าง เพื่อให้เป็นแหล่งจ้างงานสำหรับราษฎรในพื้นที่ เป็นแหล่งเรียนรู้ และปฏิบัติงานการเกษตร และเป็นแหล่งผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ

คลังอาหาร ..แหล่งความรู้

กิจการโครงการฟาร์มตัวอย่างได้เริ่มขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๔ ที่บ้านครองชีพ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง พื้นที่ของโครงการมีลักษณะคล้ายเส้นกล้วยเตี้ย เนื่องจากเป็นพื้นที่ยาว มีความยาวถึง ๔,๒๐๐ เมตร กว้างเพียง ๑๐๐ เมตร จำนวน ๒๕๔-๓-๑๒ ไร่ ราษฎรจำนวน ๙๓ ราย ได้ร่วมกันบริจาคที่ดิน

โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แห่งนี้ ประกอบไปด้วยกิจกรรมหลักๆ ๔ แผนกิจกรรม ได้แก่

๑. แผนงานผลิตและแผนการตลาด

๑.๑ แผนงานผลิต โดยมีกิจกรรมต่างๆ อาทิ

- งานเพาะเห็ด ได้แก่ เห็ดนางฟ้า เห็ดภูฐาน เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดอั่งการ์ เห็ดนางนวล เห็ดครง เป็นต้น

- งานประมง มีทั้งการเลี้ยงปลาในกระชัง เลี้ยงปลาในบ่อดิน และเลี้ยงปลาในร่องสวน อีกทั้งยังมีการเลี้ยงเต่ากระอาน และเต่าลายตีนเป็ด เพื่อปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา

- งานพืชผัก ทั้งผักรับประทานใบ และผักรับประทานผล เช่น ผักหวานบ้าน ผักตำลึง ผักกวางตุ้ง ถั่วฝักยาว มะระจีน บวบ มะเขือ เป็นต้น

- งานพืชหมุนเวียน เช่น แก้วมังกรสีแดงและสีขาว ข้าวโพดหวาน มะละกอเรดเลดี้

- งานปศุสัตว์ มีการเลี้ยงแพะพื้นเมืองลูกผสม ไก่พื้นเมือง (ไก่คอลอน) เป็ดเทศ ไก่ไข่

- งานแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น ข้าวเกรียบ เห็ดสวรรค์ ผลิตภัณฑ์จากข้าวสังข์หยด และผลิตภัณฑ์แปรรูปตามความต้องการของตลาด เป็นต้น

๑.๒ แผนการตลาด จากการจำหน่ายผลผลิตและสินค้าภายในฟาร์มตัวอย่างฯ ทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๕ นี้ มีรายได้จำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒. แผนงานถ่ายทอดความรู้ ปัจจุบันมีราษฎรที่นำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองแล้ว จำนวน ๓๕ ราย ประกอบด้วยอาชีพในด้านต่างๆ ดังตัวอย่าง

- นางแฉั่ว ขุนพิชิต อยู่บ้านเลขที่ ๑๖๘/๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ผลิตก้อนเชื้อเห็ด ๒๔,๐๐๐ ก้อน ขายก้อนเชื้อเห็ด ๑๕,๐๐๐ ก้อน มีรายได้ ๑๔๕,๐๐๐ บาท เปิดดอก ๙,๐๐๐ ก้อน มีรายได้ ๑๒๘,๐๐๐ บาท

- นายจำรัส สุชีโวดม อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ปลูกมะละกอเรดเลดี้ จำนวน ๖๐ ต้น มีรายได้ ๔๐,๐๐๐ บาท

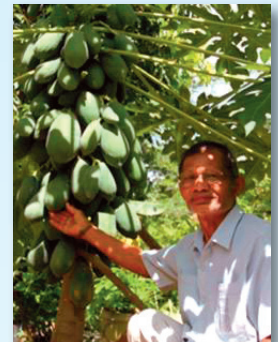
- นายบุญธรรม แสงทอง อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ปลูกแก้วมังกร ๓๕๐ ค้าง มีรายได้ ๔๐,๐๐๐ บาท ปลูกอ้อยคั้นน้ำ ๑ ไร่ มีรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาท

- นายนภดล ชูสวัสดิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เลี้ยงปลานิลแดงในกระชัง จำนวน ๔,๐๐๐ ตัว มีรายได้ ๔๐,๐๐๐ บาท

- นางสาวแฉ่ม พานิชกุล อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เลี้ยงเป็ดเทศและไก่คอล่อน มีรายได้ ๘๕,๐๐๐ บาท

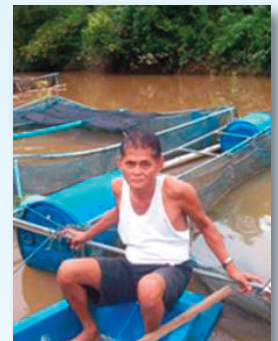
นางแฉั่ว ขุนพิชิต

นายจำรัส สุชีโวดม

นายบุญธรรม แสงทอง

นายนภดล ชูสวัสดิ์

นางสาวแฉ่ม พานิชกุล

๓. แผนการจ้างงาน มีการจ้างงานในฟาร์ม โดยเกษตรกรที่เข้ามาอบรมเรียนรู้อาชีพภายในฟาร์มตัวอย่าง ในช่วงแรกของการเรียนรู้จะไม่มีรายได้ โครงการฯ จึงได้มีการจ้างเกษตรกรที่เข้ามาอบรมเพื่อให้มีรายได้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของครอบครัว โดยได้รับเงินอุดหนุนจากมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ โดยมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนการฝึกอบรมให้ครบทุกงาน

๔. แผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ให้ผู้เยี่ยมชมได้รับความรู้จากนิทรรศการต่างๆ และได้เห็นของจริง พร้อมทั้งความเพลิดเพลิน และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อเชิญชวนประชาชนมาเที่ยวชมโครงการฯ

กิจกรรมต่างๆ ภายในโครงการฟาร์มตัวอย่าง เป็นแหล่งเรียนรู้นอกจากเกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่ ยังเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยว ที่บางคนเคยทานแต่ไม่เคยเห็นต้น และได้มาสัมผัสกับคำว่า “ภาคการเกษตร” ของจริง

แม้ว่าปัจจุบันรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรไม่ได้เพิ่มขึ้นมากมาย แต่ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีชีวิตที่มีคุณภาพ รายได้ไม่มากแต่มีความสุข แค่นี้ก็เพียงพอต่อการเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศไทยแล้ว

นอกจากนี้ อีกเพียงแค่สองปีข้างหน้า ประเทศไทยจะเข้าสู่อาเซียนอย่างเต็มตัว หากยังไม่เข้มแข็งอะไรสักอย่าง เราจะอยู่ได้อย่างไรกับการแข่งขันอย่างเต็ม

รูปแบบที่จะเกิดขึ้น จะแข่งอะไรก็แข่งไป แต่เรื่องปากท้องจำเป็นสำหรับผู้เข้าแข่งขันทุกคน การเกษตรเป็นสนามแข่งดีที่ประเทศไทยเราได้เปรียบกว่าใคร ทั้งทรัพยากร และเทคโนโลยีภาคการเกษตร ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ บางแก้ว จังหวัดพัทลุง คือหนึ่งในนั้น 🐾

ชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง ที่ชาวบ้านออกแบบได้

สำนักเรียนและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

ชุมชนบ้านท่าเรือ เป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลด้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเภท ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง การประกวดผลงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ ๒ มีลักษณะเด่นที่สามารถสร้างและ ดำรงอัตลักษณ์ของชาวไท-ลาว โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมโยง รวมกลุ่มพัฒนาชีวิตชาวบ้านและชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพ ทำนาเป็นหลัก และมีอาชีพเสริมคือการทำเครื่องดนตรีอีสาน เช่น แคน โหวด พิณ และโปงลาง และการทอผ้าไหม ซึ่งสร้าง ชื่อเสียงให้แก่บ้านท่าเรืออย่างมาก นับเป็นถิ่นแคนดี และผ้าทองาม โดยเฉพาะการทอผ้าไหม หลังจาก ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาถวาย ผ้าพระกฐินพระราชทานที่วัดพระธาตุประสิทธิ์ ที่ อำเภอหนองบัว เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเล็งเห็น ความงดงามของศิลปะพื้นบ้าน และทรงเป็น แรงบันดาลใจให้แก่ชาวบ้านในการสรรค์สร้างศิลปะ

และยกย่องวัฒนธรรมของบรรพบุรุษไทยท้องถิ่นสู่ระดับประเทศและระดับโลก

จากเส้นไหมสุผ้าไหมที่มีคุณค่า หลังจากที่มีมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพใน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙

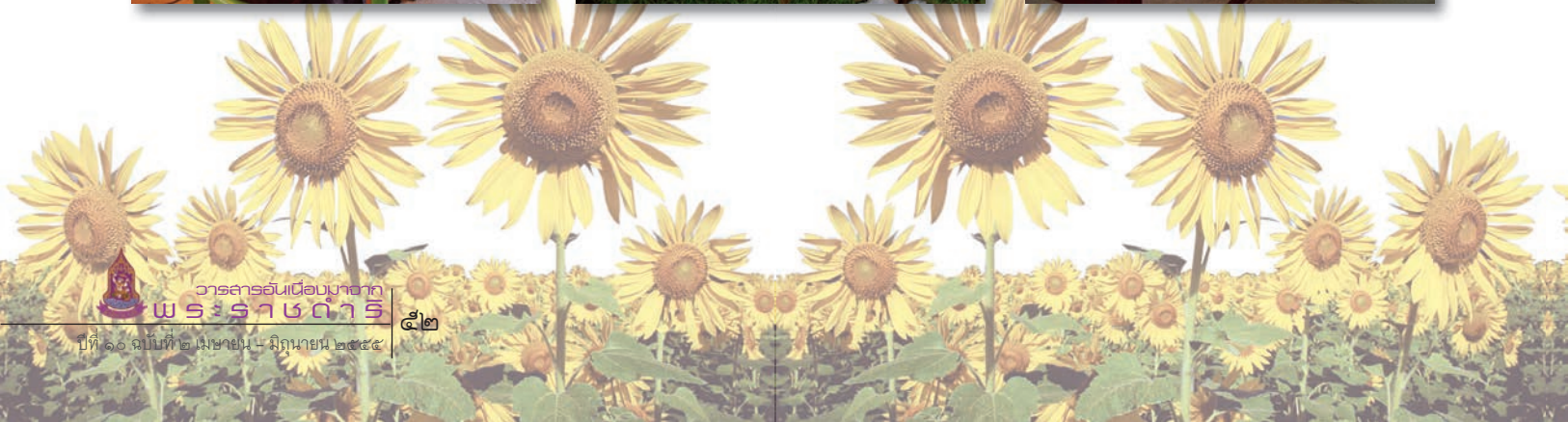

ชุมชนบ้านท่าเรือได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์ศิลปาชีพแห่งแรกของประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นับแต่นั้นมา กลุ่มแม่บ้านของบ้านท่าเรือได้รับการพัฒนาฝีมือการทอผ้า การพัฒนาลายผ้า พัฒนาย้อมสีผ้า ให้ได้ผ้าที่มีลวดลายหลากหลาย แปลกตา สีสันสวยสด และงดงาม ทำให้สตรีในชุมชนยึดเป็นอาชีพหลักที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง ยิ่งกว่านั้น ศิลปวัฒนธรรมทอผ้าใหม่นี้ยังถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น จากยายายสู่ลูกหลาน จนกลายเป็นวัฒนธรรมการประกอบสัมมาชีพของเหล่าสตรีที่นี่ สืบสานเป็นวัฒนธรรมครอบครัว และเป็นแหล่งทอผ้าใหม่คุณภาพที่ส่งตรงถึงพระตำหนักจิตรลดารุ่งเรืองจนถึงทุกวันนี้ ดังเช่นตัวอย่าง

แม่สะอาด วสาร อายุ ๓๑ ปี รองประธานกลุ่มทอผ้าใหม่บ้านท่าเรือ ได้เล่าให้เราฟังว่า เริ่มทอผ้าใหม่ขายตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ ได้รับการถ่ายทอดวิธีการทอผ้าใหม่ท้องถิ่นจากคุณยายทองคำ มาตชัยแดน ตอนแรกๆ นั้นเลี้ยงไหมเอง และนำเส้นไหมมาทอเป็นผืนผ้าตามลวดลายประจำถิ่น ในสมัยนั้นราคาเมตรละไม่กี่บาท แต่ปัจจุบันมีการสั่งซื้อผ้าใหม่จำนวนมากจากเมืองหลวง ทำให้ผลิตเส้นไหมไม่ทัน ต้องหันมาปรับกระบวนการผลิต

เป็นซื้อเส้นไหมจากภายนอก หรือบางครั้งทางวังจิตรลดาส่งเส้นไหมมาให้ กำหนดลายมาให้ สมาชิกกลุ่มได้ค่าแรง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ปัจจุบันกลายเป็นรายได้หลักสำหรับกลุ่มสตรีของบ้านท่าเรือ คือ ทำให้มีรายได้เฉลี่ย ๕,๐๐๐ บาท/เดือน ทำให้พึ่งตนเองได้ พออยู่พอกิน แม่บ้านที่นี่จะมีกี่ทอผ้าคนละ ๒ กี่ คือ อยู่ที่บ้าน ๑ ตัว และอยู่ที่ศูนย์ศิลปาชีพ ๑ ตัว ปัจจุบันแม่สอาดได้ถ่ายทอดให้แก่ลูกสาว และลูกสาวได้ถ่ายทอดให้แก่หลาน ซึ่งเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมทอผ้าที่มีมูลค่าและมีคุณค่า

“ข้าพเจ้านั้นภูมิใจเสมอว่า คนไทยมีสายเลือดของช่างฝีมืออยู่ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นชาวไร่ ชาวนา หรืออาชีพใด อยู่สารทิศใด คนไทยมีความละเอียดอ่อนและฉับไวต่อการรับศิลปะทุกชนิด ขอเพียงแต่ให้เขาได้มีโอกาสฝึกฝน เขาก็จะแสดงความสามารถออกมาให้เห็นได้” พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๒

นอกจากความผูกพันของผ้าไหมแล้ว การจัดการและการขยายผลของชุมชนที่มีกิจกรรมส่งเสริมการออมลดรายจ่าย ทำบัญชีครัวเรือน การรักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากร การสืบสานธำรงภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน โดยชาวบ้านจะใช้พื้นที่ภายในวัดศรีโพธิ์ชัยเป็นสถานที่รับรองผู้ศึกษาดูงาน เป็นที่ตั้งของอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชน ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ศูนย์ศิลปาชีพ โรงเรียนหมอแคน มีลานอเนกประสงค์ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอสำหรับรองรับผู้เข้าฟังการบรรยายได้ประมาณ ๖๐ - ๘๐ คน นอกจากนี้ผู้ที่เข้ามาดูงานภายในวัดศรีโพธิ์ชัยสามารถดูงานอื่นๆ ของชุมชน เช่น การผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านชุมชน ศาลดอนปู่ตาอันเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือ คลองท่าเรือและการบริหารจัดการน้ำ ตลอดจนมีโฮมสเตย์สำหรับผู้สนใจจะเข้ามาสัมผัสบรรยากาศของชุมชนที่นี่ซึ่งมีความปลอดภัยและการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการรับรองผู้ศึกษาดูงานเป็นอย่างดี ปัจจุบันสำนักงาน กปร. ได้จัดตั้งชุมชนบ้านท่าเรือเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประเภทชุมชน ซึ่งหน่วยงานหรือชุมชนต่างๆ สามารถติดต่อเข้ามาเยี่ยมชมได้ตลอดปี

ศึกษาดูงาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ชุดพิเศษมีส่วนร่วมในการตอบคำถามท้ายรายการ โดยส่ง SMS ผู้ร่วมตอบคำถาม ๔ ท่านแรกจะได้รับรางวัลเข้าศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งสำนักงาน กปร. ได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานโครงการครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓ ในระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖

สารคดีชุดพิเศษ “ประโยชน์สุขของแผ่นดิน” ผลิตขึ้นเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ความยาว ๒๐ นาที จำนวน ๕๒ ตอน ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา ๒๐.๒๐ น. ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี และเปิดโอกาสให้ผู้ชมรายการสารคดี

พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา กรุงเทพฯ, ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา และศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จังหวัดจันทบุรี

การเดินทางในครั้งนี้ผู้เข้าศึกษาดูงานได้เข้าชมผลิตภัณฑ์ในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา พร้อมฟังบรรยายการดำเนินงานของโครงการส่วนพระองค์ฯ ต่อจากนั้นได้เดินทางไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา รับฟังบรรยายภาพรวมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจาก นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. นั่งรถพ่วงชมกิจกรรมของศูนย์ฯ อาทิ ทฤษฎีใหม่, ปศุสัตว์, ประมง, สมุนไพร เป็นต้น และในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เดินทางไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จังหวัดจันทบุรี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันปล่อยปูลูกโป่งชมรอบศูนย์ฯ เข้าชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีสัตว์น้ำหลากหลายชนิด เส้นทางศึกษาป่าชายเลนที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ทางชีวภาพ พร้อมฟังบรรยายผลสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จากนั้นเดินทางไปสวนผลไม้ของผู้ชนะการประกวดผลงานตาม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถซื้อและรับประทานผลไม้สดๆ จากสวนอีกด้วย

นอกจากนี้ เนื่องในโอกาสสมทวามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ สำนักงาน กปร. ร่วมกับ มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ สำนักงบประมาณ กองทัพบก กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จัดทำสารคดีเฉลิมพระเกียรติชุด **“พระราชินี...ด้วยพลังแห่งรัก”** ความยาว ๓๐ นาทีจำนวน ๖ ตอน ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ น. ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี โดยเริ่มออกอากาศตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕

โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แม่แห่งแผ่นดิน

คำร้อง : พลตรี พิจิตร ขจรกล้า

เรียบเรียง / ทำนอง : พันเอก ดร.ปิยพงศ์ พันธุ์โกศล

ขับร้อง : นางสาวรัชชดา พันธุ์โกศล

องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
แม่ของชาติพระสืบสานทรงงานศิลป์
ให้รักษาเส้นไหมแท้แม่แผ่นดิน
น้ำไหลรินปาร์กน้ำยามชายแดน
ส่งเสริมงานจักสานทอให้อย่างใหญ่
ให้หญิงไทยมีทรัพย์เงินนับแสน
ให้สืบสานมรดกไทยไว้ทั่วแดน
ทรงห่วงหาพันปีให้แผ่นดิน
ชายทะเลกลางทะเลอนุรักษ
ให้พุ่มฟักปะการังไว้มิให้สิ้น
ให้รักษาป่าชายเลนแหล่งหากิน
เพาะคืนถิ่นเต่าทะเลสู่ธารา
สอนเลี้ยงปลาทำสวนครัว ฟาร์มตัวอย่าง
เมื่อยามว่างเลี้ยงไก่เสริมเพิ่มสาขา
คู่บารมีปราชญ์พอเพียงขวัญประชา
พระเมตตาสมนามแท้แม่แห่งแผ่นดิน

ขวัญแผ่นดิน

คำร้อง/ทำนอง : ดร.วีระชัย ณ นคร

เรียบเรียงเสียงประสาน : ร้อยเอก สุระชัย ถวิลไพร

ขับร้อง : นางสาวภัทรานิษฐ์ เพชรวิยาเวทย์

บรรเลง : วงดุริยางค์ทหารบก

..ธ คือขวัญ นครา ประชาชาติ
คู่พระราช จอมบดินทร์ ปีนสยาม
ดุจจันทรา คู่ตะวัน อันแสนงาม
ดาวอร่าม คู่ณภา พรราวฟ้าไกล
..ทั่วถิ่นแคว้น แดนไทย ใต้จรดเหนือ
พระทรงเกื้อ โครงการ งานน้อยใหญ่
ศิลปาชีพ...สร้างสิน ทั่วถิ่นไกล
คืบคลานยไ้ ไทยสู่ป่า นานาพันธุ์
(*)..บ้านเล็ก ในป่าใหญ่ พงไพรกว้าง
ฟาร์มตัวอย่าง พระราชทาน งานสร้างสรรค์
ปาร์กน้ำ รักษ์แผ่นดิน สีนอนันต์
สวนพฤกษฯ นั้น เติบโตระนาม ทุกยามยล
..พระเมตตา คือสายใย รวมไทยมั่น
ราษฎร์สุขสันต์ ประจักษ์แจ้ง ทุกแห่งหน
อัญเชิญปวง สรรพสิ่ง มิ่งมงคล
บันดาลดล ขอพระองค์ ทรงพระเจริญ..(*)
บันดาลดล ขอพระองค์ ทรงพระเจริญ

ขวัญแผ่นดิน

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงงานเสริมเป็นหนึ่งในเดียวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าต้นน้ำลำธาร และสิ่งแวดล้อม เป็นพระราชปณิธานที่แน่วแน่ ดังพระราชดำรัส

“พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่จงรักภักดีต่อน้ำ”

พระราชดำรัส ณ บ้านถ้ำตัว อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร
วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๕

ปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มประชากร ทำให้เกิดการเพิ่มขยายของชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาของชุมชนชาวไทยภูเขา และชนกลุ่มน้อยต่างๆ จากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดการหักล้างสภาพง ตัดไม้ทำลายป่า เพื่อทำไร่เลื่อนลอย และปลูกพืชผลทางการเกษตร พื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ของประเทศก็เสื่อมโทรมลงไปอย่างรวดเร็ว

โครงการพระราชดำริต่างๆ เกิดขึ้นทั่วประเทศ เพื่อความมั่นคง เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ให้ดีขึ้น เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนได้ช่วยกันหวงแหน ธรรมชาติ อันเป็นสมบัติล้ำค่าของแผ่นดินให้เป็นมรดกตกทอดสืบทอดไปชั่วลูกชั่วหลาน อาทิ โครงการศิลปาชีพ โครงการยามชายแดน บ้านเล็กในป่าใหญ่ ฟาร์มตัวอย่าง ป่ารักษน้ำ คีนกกล้วยไม้ไทยสู่ไพรพฤกษ์ ฯลฯ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ ต่อปวงพสกนิกร ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช สมดังพระราชสมัญญานาม **พระแม่แห่งแผ่นดิน และพระมารดาแห่งการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ** ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของแผ่นดินและปวงพสกนิกรชาวไทยตราบชั่วนิรันดร์

สำนักงาน กปร. จัดประชุม

ขยายผลพัฒนาการใช้หญ้าแฝกสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ โดยมี นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานการประชุม พร้อมด้วย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบถึงผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุม ๒๐๑ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การประชุมครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ในส่วนของกรมพัฒนาที่ดิน กรมทางหลวง กรมชลประทาน ซึ่งได้ดำเนินการโครงการฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรที่เสียหาย อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หนองพลับ-กลัดหลวง จังหวัดเพชรบุรี โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ จังหวัดราชบุรี พร้อมกับรายงานสรุปการสัมมนาหญ้าแฝกนานาชาติ ครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๒๘ ตุลาคม - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ณ เมืองลัดเนา ประเทศอินเดีย ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจากนานาชาติประมาณ ๓๐๐ คน โดยสถาบันสมุนไพรรและพืช เป็นเจ้าภาพภายใต้หัวข้อ “หญ้าแฝกกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ” ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สนับสนุนการจัดประชุม พร้อมทั้งเสด็จฯ เปิดการ

ประชุม และพระราชทานรางวัล “The King of Thailand Vetiver Awards 2011” แก่ผู้ชนะเลิศผลงานวิจัยด้านหญ้าแฝกจากประเทศไทย อินเดีย ออสเตรเลีย มาดากัสการ์ เวเนซุเอลา และจีน ภายในงานสัมมนา ยังมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานการรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำจากนักวิชาการไทยและต่างชาติ รวมทั้งมีการสาธิตและฝึกอบรมการทำหัตถกรรมจากหญ้าแฝกซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น สำนักงาน กปร. ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการรณรงค์การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก จะได้นำเรื่องหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์ในประเทศไทยอย่างเต็มที่ โดยนำเอาผลสรุปจากการสัมมนาในครั้งนี้ นับตั้งแต่การนำหญ้าแฝกมาช่วยในการป้องกันการพังทลายของหน้าดิน การป้องกันการกัดเซาะบริเวณชายฝั่งทะเลของคลื่น ไปจนถึงการใช้หญ้าแฝกเป็นแนวกำหนดเส้นทางน้ำ เพื่อการระบายน้ำในช่วงน้ำหลาก ซึ่งเป็นกำแพงธรรมชาติตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการแก้ไขและป้องกันน้ำท่วม และการสกัดน้ำมันหอมจากรากหญ้าแฝกหอม โดยจะร่วมมือกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในแต่ละพื้นที่อย่างกว้างขวาง เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกหญ้าแฝกและนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบให้มากขึ้นต่อไป

พร้อมกันนี้ที่ประชุมจะได้รับทราบถึงการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการจัดการสัมมนาหญ้าแฝกนานาชาติ ครั้งที่ ๖ ซึ่งกำหนดจะจัดขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ณ เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ได้เสนอในหัวข้อ “หญ้าแฝกกับการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ” ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถสนองพระราชดำริได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การประชุมครั้งนี้ที่ประชุมจะได้พิจารณาถึงการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการในโครงการป้องกันและอนุรักษ์ดินและป้องกันดินถล่ม เนื่องจากปัญหาดินถล่มในประเทศช่วงที่ผ่านมา อีกทั้งได้พิจารณาถึงการเพาะพันธุ์หญ้าแฝกโดยใช้เมล็ด รวมถึงโครงการส่งเสริมและขยายผลองค์ความรู้ด้านหญ้าแฝก ได้แก่ หลักสูตรการฝึกอบรมของกรมพัฒนาที่ดิน และหลักสูตรการฝึกอบรมของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานสนองพระราชดำริในการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประชุมในครั้งนี้ นับเป็นการสานต่อแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชน ได้ร่วมมือกันดำเนินงานสนองพระราชดำริ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จเป็นรูปธรรม และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างกว้างขวางและแพร่หลายยิ่งๆ ขึ้นต่อไป

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี

มอบสิ่งของพระราชทานแก่ราษฎรและตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดระยอง

วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๐.๓๐ น. พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ได้เดินทางไปยังที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอกาแพง จังหวัดจันทบุรี เพื่อมอบสิ่งของพระราชทานแก่ครอบครัว นางจารุ แก่นบุญ และครอบครัว เด็กหญิงศิริลักษณ์ ชุ่มตะคุ ราษฎรจังหวัดจันทบุรีที่ได้ทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานความช่วยเหลือ และได้มอบสิ่งของพระราชทานแก่ราษฎรในพื้นที่ จำนวน ๕๐๐ คน โดยมีผู้แทนสำนักงานเลขาธิการ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงาน กปร. ร่วมพิธีด้วย พร้อมทั้งได้เดินชมนิทรรศการ และกิจกรรมต่างๆ ภายในงาน ซึ่งมีข้าราชการ เกษตรกร ประชาชน และนักเรียนนักศึกษา เข้าร่วมงานและชมกิจกรรมต่างๆ ด้วย

เวลา ๑๔.๓๐ น. เดินทางไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลคลองขุด อำเภอกาแพง จังหวัดจันทบุรี เพื่อฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานและเยี่ยมชมกิจกรรมการพัฒนา อาทิ การอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน การแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ การสาธิตวิถีเพาะเลี้ยง

ปลาในกระชัง เป็นต้น ทั้งนี้ ได้ปลูกต้นไม้ (ต้นทุกระจง) และปล่อยปลา

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๐.๓๐ น. เดินทางไปยังโรงเรียนเขาชะเมาวิทยา อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดระยอง เพื่อมอบสิ่งของพระราชทานแก่ครอบครัวนางบุญมี ยอดทหาร และครอบครัว นางสาวบุญชู ประกอบสุข ราษฎรจังหวัดระยอง ที่ได้ทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานความช่วยเหลือ และได้มอบสิ่งของพระราชทานแก่ราษฎรในพื้นที่ จำนวน ๕๐๐ คน โดยมีผู้แทนสำนักงานเลขาธิการ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงาน กปร. ร่วมพิธีด้วย พร้อมทั้งได้เดินชมนิทรรศการ และกิจกรรมต่างๆ ภายในงาน โดยมีข้าราชการ เกษตรกร ประชาชน

และนักเรียนนักศึกษาสามารถร่วมงานและชมกิจกรรมต่างๆ ด้วย

เวลา ๑๔.๓๐ น. เดินทางไปยังโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดระยอง เพื่อฟังบรรยายสรุปและเยี่ยมชมกิจกรรมการพัฒนา อาทิ การเพาะชำสับปะรดสี การเพาะพันธุ์ปลา และกึ่งก้ามกราม และการเพาะเลี้ยงปศุสัตว์ ในการนี้ได้ไปดูกระบือทรงเลี้ยงด้วย

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๖๒

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๕

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

ตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดระยอง

วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เดินทางไปเป็นประธาน งานเสวนา “ความร่วมมือการพัฒนาปลวกแดงตามแนวพระราชดำริ” ณ โรงแรมสตาร์ จังหวัดระยอง ในการนี้ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. ได้ร่วมบรรยาย ในหัวข้อ “การบูรณาการการพัฒนาศูนย์บริการพัฒนาปลวกแดง” สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดเสวนาในครั้งนี้เพื่อให้ทุกภาคส่วน ได้แก่งานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงเกษตรและ

สหกรณ์ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และประชาชนในจังหวัดระยองได้ทราบถึงการดำเนินงานโครงการฯ และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระยะต่อไป พร้อมกันนี้ได้มีการมอบรางวัลแก่เกษตรกรที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ ในด้านต่างๆ อาทิ ด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ การพัฒนาที่ดิน ฯลฯ

จากนั้น นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี พร้อมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.

ได้ไปตรวจเยี่ยมโครงการพัฒนานำพลังงานความเย็นและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากขบวนการแยกก๊าซมาใช้ในการปลูกพืชเมืองหนาว เช่น ทิวลิป ลิลลี่ และสตรอว์เบอร์รี ซึ่งเป็นโครงการที่สำนักงาน กปร. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และโครงการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมดำเนินการศึกษาวิจัย ณ สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีกำหนดระยะเวลา ๓ ปี ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ โดยมุ่งน้อมนำแนวพระราชดำริในการศึกษาทดลองของโครงการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ มาขยายผล

ในช่วงบ่ายคณะได้เดินทางไปยังอ่างเก็บน้ำดอกกราย เพื่อรับฟังการบรรยายสรุปการบริหารจัดการน้ำในระบบอ่างพวง ซึ่งเป็นการบริหารจัดการน้ำอุปโภค-บริโภคของประชาชน ภาคการ

เกษตร และการใช้ของภาคอุตสาหกรรม หลังจากนั้นได้ไปร่วมในการจัดทำเวทีประชาคมระหว่างเจ้าหน้าที่โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ และเกษตรกรในพื้นที่โครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรถึงบทบาทหน้าที่ของโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ รวมทั้งร่วมกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมตามความต้องการตามหลักการ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ซึ่งมีเกษตรกรเข้าร่วมงานกว่า ๒๐๐ คน

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี

ตรวจเยี่ยมโครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี และเยี่ยมชมผลการดำเนินงานของศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง โดยมี นายจรลธาดา กรรณสูต ที่ปรึกษาสำนักพระราชเลขานุการ นายโกวิทย์ เฟ่งวานิชย์ รองเลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้อำนวยการ

ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง ผู้แทนศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมตรวจเยี่ยมในครั้งนี้ด้วย

ในการนี้ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ได้รับฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ในเขตพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ โครงการพัฒนาที่ดินฯ หุบกะพง ดอนขุนห้วย หนองพลับ กลัดหลวง และห้วยสัตว์ใหญ่ พร้อมกันนี้ได้เยี่ยมชมกิจกรรมกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานป่านศรนารายณ์ และกลุ่มผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือนของโครงการหุบกะพง พร้อมทั้ง

ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการบริหารจัดการน้ำและอาชีพ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ประธานองคมนตรี เล่าประสบการณ์การทำงานถวาย

“พระราชทานเงิน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ช่วยโรงเรียน ไอ.ซี.ยู”

วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขานุการ กปร. นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขานุการ กปร. และคณะได้เดินทางเข้าพบ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ ณ บ้านสี่เสาเทเวศร์ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานถวายเกร็ดความรู้และผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งจะได้นำลงในหนังสือเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสสมทวงเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

ประธานองคมนตรีกล่าวถึงการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ควรจะต้องเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวควบคู่ไปด้วย เพราะทั้งสองพระองค์ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการช่วยเหลือราษฎรไปพร้อมๆ กัน แต่ไม่เหมือนกัน เช่น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

จะทรงเน้นเรื่อง “ป่า” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงเน้นเรื่อง “น้ำ” แต่สุดท้ายก็ทรงมุ่งหวังและตั้งพระราชหฤทัยที่จะให้พสกนิกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

“เมื่อเร็วๆ นี้ คุณณรงค์ฤทธิ์ (รองเลขานุการพระราชวัง) เชิญพระราชกระแสดำรัสแจ้งว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเงิน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับใช้ในการช่วยเหลือการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่เรียกว่า “ไอ.ซี.ยู” โดยไม่มีพระราชประสงค์จะให้มีการทำประชาสัมพันธ์ เรื่องนี้จะเห็นได้ว่าทรงปิดทองหลังพระอย่างแท้จริง”

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี

ติดตามความก้าวหน้าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริภาคใต้

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี พร้อมด้วย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. และเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน กปร. ติดตามความก้าวหน้าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในเขตพื้นที่จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านครองชีพ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งแต่เดิม

“ทุ่งครองชีพ” มีสภาพเป็นป่าพรุเสม็ดปกคลุมไปด้วยไม้เสม็ดเต็มพื้นที่ ในช่วงปี ๒๕๔๔ ทางราชการได้เปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าจับจองทำกิน โดยกำหนดให้ครอบครัวละ ๕๐ ไร่ ได้มีการปรับพื้นที่ป่าเสม็ดให้เป็นพื้นที่ทำนา ต่อมา มีราษฎรจากเขตอำเภอใกล้เคียงและจังหวัดใกล้เคียงอพยพเข้ามาบุกเบิกจับจองพื้นที่แห่งนี้มากขึ้น ทำให้มีการแย่งชิงที่ดินทำกินจนเกิดความไม่สงบขึ้นถึงขั้นรุนแรง จนถึงปี ๒๕๔๖ ได้มีการจัดแบ่งพื้นที่ทำกินใหม่ โดยแบ่งให้ครอบครัวละ ๓๐ ไร่ ทำให้ทุ่งครองชีพเป็นที่นาผืนใหญ่ จนเป็นที่ยอมรับกันว่าผลผลิตจากนาข้าวของบางแก้วสามารถเลี้ยงคนได้ทั้งจังหวัดพัทลุง ต่อมาประสบกับภาวะทางธรรมชาติ เกิดความแห้งแล้งฝนทิ้งช่วง การทำนาล้มเหลว ที่นากลายเป็นนาร้าง

ราษฎรหนุ่มสาวต้องอพยพไปรับจ้างขายแรงงาน
ในต่างถิ่น จวบจนมีโครงการฟาร์มตัวอย่างขึ้น
มา จึงทำให้ราษฎรหวนกลับมายังถิ่นฐานบ้านเดิม
เพื่อประกอบอาชีพอีกครั้งหนึ่งในทุกวันนี้

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เปิดเผยว่า
“สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้
จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ
ขึ้นที่บ้านครองชีพ เพื่อเป็นแหล่งจ้างแรงงาน
สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ เป็นแหล่งเรียนรู้

ปฏิบัติงานการเกษตร และเป็นแหล่งผลิตอาหาร
ของจังหวัดพัทลุง โดยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี
๒๕๔๔ และนับตั้งแต่มีโครงการฯ นี้ขึ้นมา ได้มี
กิจกรรมหลายอย่างด้วยกัน อาทิ การปลูกพืชผัก
พืชไร่ ไม้ผลนาข้าว การปศุสัตว์ การประมง การ
ปรับปรุงบำรุงดิน การเพาะซากกล้าไม้ และการ
แปรรูป ฯลฯ ซึ่งในปี ๒๕๕๑ โครงการฯ ได้ขยาย
ผลกิจกรรมจากฟาร์มตัวอย่าง เพื่อให้เกษตรกร
เข้ามาเรียนรู้และศึกษาการทำงานการเกษตรที่เหมาะสม
ถูกต้อง

และได้นำผลสำเร็จของโครงการขยายผล
สู่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลนาปะขอ และตำบล
ท่ามะเค็ด เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งผลิต
อาหารที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน เป็นการเพิ่ม
รายได้ให้แก่เกษตรกร”

จากนั้นเดินทางไปวัดเขียนบางแก้ว นมัสการ
เจ้าอาวาสสุ และรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับ

โครงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่หมู่บ้านอาพัต
และหมู่บ้านใกล้เคียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดพัทลุง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศบริเวณ
บ้านอาพัต ตำบลจองถนน และหมู่บ้านใกล้เคียงที่
ประสบปัญหาความเดือดร้อน สภาพพื้นที่โดยทั่วไป
เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบสงขลาอยู่ช่วงทะเลหลวง
มีลักษณะเป็นพื้นดินแบนราบมีสภาพน้ำท่วมโดย
ธรรมชาติ เนื่องจากอิทธิพลของน้ำในทะเลสาบ
สงขลาในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคมของทุกปี
บริเวณวัดเขียนบางแก้วมีน้ำท่วมขังสูง ราษฎร
ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนาเป็นหลัก ส่งผล
กระทบต่อที่อยู่อาศัยและพื้นที่การเกษตรได้รับความ
เสียหาย นอกจากนี้ ในช่วงฤดูแล้งได้ประสบ
ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร จากสาเหตุ
ของปัญหาดังกล่าว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ จึงได้มีพระราชดำริกับนายพลากร
สุวรรณรัฐ องคมนตรี นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ

อดีตเลขาธิการ กปร. และนายประจักษ์ สุวรรณภักดี อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎร โดยการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม น้ำเค็ม และน้ำแล้ง ปัจจุบันเกษตรกรสามารถปลูกข้าวและปลูกพืชฤดูแล้งได้ นอกจากนี้ ได้เยี่ยมชมผลผลิตข้าวสังข์หยดของกลุ่มเกษตรกรข้าวสังข์หยด หนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดพัทลุง ซึ่งได้ขยายไปสู่พื้นที่ต่างๆ โดยทั่วไป และเยี่ยมชมกลุ่มปักผ้าที่นำมาแสดงในบริเวณวัดด้วย

ในช่วงบ่ายเดินทางไปติดตามความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านหัวป่าเขียวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริให้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ โดยให้พิจารณาจัดหาแหล่งน้ำเพื่อส่งเสริมการเกษตร และช่วยเหลือพื้นที่ทำนาที่ราษฎรเคยทำ ให้สามารถทำนาได้ และให้พิจารณาดำเนินการสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดินอย่างละเอียด ทำการสาธิต ทดลอง และบริการการปรับปรุงดินเปรี้ยว เช่นเดียวกับที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส และให้พิจารณาช่วยเหลือราษฎรให้มีอาชีพเสริม

หลังจากทำนาและเวลาฤดูน้ำท่วม โดยจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพและสร้างศาลาศิลปาชีพ คล้ายๆ กับที่บ้านเนินธัมมัง จากนั้นได้เยี่ยมชมกิจกรรมการดำเนินงานด้านศิลปาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มผลิตภัณฑ์กระจูดแปรรูป กลุ่มปักผ้าด้วยมือ และกลุ่มทอผ้า

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านเนินธัมมัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริให้ช่วยเหลือราษฎรให้สามารถประกอบอาชีพได้ และได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อก่อสร้างศาลาศิลปาชีพขึ้น ทรงส่งเสริมงานด้านศิลปาชีพให้แก่ราษฎรในพื้นที่และหมู่บ้านใกล้เคียง ในอดีตบ้านเนินธัมมังมีปัญหา น้ำท่วมขังในฤดูนาปี รวมทั้งพื้นที่มีสภาพดินเปรี้ยว และมีวัชพืชหนาแน่น จนได้มีการศึกษาแนวทาง

เรื่องการผลิตข้าวในระหว่างปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๓ โดยศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง และสถานีทดลองข้าว นครศรีธรรมราช ทำให้บ้านเนินธัมมังสามารถปลูกข้าวในเดือนมิถุนายน เก็บเกี่ยวเดือนกันยายน ซึ่งพันธุ์ข้าวที่สามารถปลูกได้ในช่วงดังกล่าว คือ พันธุ์สุพรรณบุรี ๑, ๒ ชัยนาท ๑ ปทุมธานี ๑ และพันธุ์พัทลุง นอกจากนี้ เกษตรกรยังได้รับความรู้เรื่องวิธีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง และสามารถมีข้าวไว้เพียงพอสำหรับการบริโภคอีกด้วย

จากนั้นได้เยี่ยมชมกิจกรรมด้านศิลปาชีพ ซึ่งปัจจุบันบ้านเนินธัมมังเป็นที่ตั้งของศูนย์ศิลปาชีพ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และธนาคารข้าว รวมทั้งเยี่ยมชมกิจการการดำเนินงานขยายผลการผลิตข้าวตามแนวพระราชดำริ แต่เดิมพื้นที่บ้านเนินธัมมังมีปัญหาในเรื่องของน้ำเปรี้ยวจากพรุ ซึ่งราษฎรไม่สามารถทำการเกษตรได้ ส่งผลถึงการประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักของราษฎรบ้านเนินธัมมัง สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชดำริให้ดำเนินการก่อสร้าง

ระบบป้องกันน้ำเปรี้ยวจากพรุเข้าพื้นที่ทำกินของราษฎร ระบบป้องกันน้ำเค็มบุกรุก และระบบส่งน้ำจัดช่วยเหลือการเพาะปลูกของราษฎร รวมทั้งขยายผลการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ซึ่งสำนักงาน กปร. ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานขยายผลการผลิตข้าวในลักษณะบูรณาการ รวมทั้งส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ดี ให้การอบรมศึกษาดูงาน ตลอดจนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจ จัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน การผลิต

ข้าวปลอดสารพิษ ทำให้ราษฎรบ้านเนินธัมมังและพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง สามารถทำการเกษตรกรรมและปลูกข้าวได้ผลผลิตดี และยังจัดให้มีอาชีพเสริมในกลุ่มงานของศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง ส่งผลให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตลอดมา 🌸

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี

ติดตามโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เสริมและโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่จอก
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี นายจรัลธาดา กรรณสูต ที่ปรึกษาสำนักพระราชพิธี นายสำเริง เขี่ยมสะอาด รองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นายสุวิทย์ รัตนมณี อธิบดีกรมป่าไม้ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ร่วมประชุมติดตามโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เสริม และโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่จอก อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

สรุปความดังนี้ ตามที่ราษฎรอำเภอเสริมงามได้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ขอพระราชทานอ่างเก็บน้ำแม่เสริม และโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่จอก อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง เพื่อช่วยเหลือราษฎรในเรื่องขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และป้องกันการเกิดอุทกภัยในช่วงฤดูฝน โดยองคมนตรีได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า โครงการทั้ง ๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้ อธิบดีกรมป่าไม้ได้เสนอความคิดเห็นในขั้นตอนการดำเนินงานเข้าใช้พื้นที่ว่า หากเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จะได้รับการยกเว้นตามมติ ครม. อยู่แล้ว โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานการขออนุญาตในการเข้าใช้พื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ได้เน้นย้ำเรื่องการป้องกันเผ่าระวังในการบุกรุกพื้นที่เหนืออ่างเพิ่มเติม ควรมีการเผ่าระวังอย่างดี พร้อมกับส่งเสริมการปลูกป่าโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ในการนี้ผู้แทนสำนักงาน กปร. ได้รายงานในที่ประชุมว่า สำนักงาน กปร. มีความพร้อมที่จะดำเนินงานประสานงานโครงการทั้ง ๒ โครงการ โดยจะรับเรื่องไปดำเนินงานต่อไป

สำนักงาน กปร. จัดอบรมหลักสูตร

“นักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (นบร.)” รุ่นที่ ๑

เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) จัดอบรมหลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (นบร.)” รุ่นที่ ๑ โดยมี นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรม ณ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

การอบรมในครั้งนี้ สำนักงาน กปร. ได้ร่วมกับสำนักสิริพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หรือ นิด้า จัดการอบรมหลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (นบร.)” รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๔ พฤษภาคม - ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

(อบรมเฉพาะวันพฤหัสบดี - วันเสาร์) ผู้เข้ารับการอบรม ได้แก่ ผู้บริหารของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน มูลนิธิต่างๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ และการขยายผลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๓๘ คน โดยมีการบรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงองค์ความรู้อันเกิดจากแนวพระราชดำริในการพัฒนาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ป่าไม้ และด้านการบริหาร

จัดการการพัฒนา อาทิ หลักการทรงงานทฤษฎีใหม่ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานการณ์แวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทั้งภายในและนอกประเทศ ที่เป็นได้ทั้งโอกาส และอุปสรรคของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมที่ส่งเสริมภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นปัจจัย สำคัญของการพัฒนา ตลอดจนการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์เชิงประจักษ์ รวมระยะ เวลา ๒๐ วัน โดยได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ อาทิ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิปิดทอง

หลังพระสืบทอดแนวพระราชดำริ ศาสตราจารย์ ญัฏฐพงศ์ ทองภักดี ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจ พอเพียง นิติฯ ร่วมเป็นวิทยากร บรรยาย เพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับ การอบรมได้น้อมนำแนวพระราชดำริ ไปปฏิบัติใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

หลักสูตรนักบริหารการพัฒนา ตามแนวพระราชดำริ (นปร.) นี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนา ทรัพยากรบุคคลเพื่อขับเคลื่อนแนว พระราชดำริของสำนักงาน กปร.

ในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ และเพื่อพัฒนาเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน บนรากฐานของการ พึ่งตนเองให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนยิ่งขึ้น

๙๐ พรรษา

ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ
วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ศาสตราจารย์ ธาณินทร์ กรัยวิเชียร
องคมนตรี
วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

นายพลเอก สุวรรณรัฐ องคมนตรี
วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงบประมาณ กองทัพบก กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และสำนักงาน กปร. ร่วมกันจัดงาน **“๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข”** เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสมหามงคลดังกล่าว ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมดังนี้

๑. นิทรรศการสัญจรภูมิภาค ๔ ครั้ง ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา และจัดครั้งใหญ่ ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

๒. หนังสือเฉลิมพระเกียรติ **“๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข”**

๓. สารคดี **“พระราชินี...ด้วยพลังแห่งรัก”** ความยาว ๓๐ นาที จำนวน ๖ ตอน ออกอากาศทางโมเดิร์นไนน์ทีวี (ช่อง ๙ อสมท) ทุกวันศุกร์ เริ่มวันที่ ๖ กรกฎาคม เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ น.

๔. สื่อมวลชนสัญจรไปเยี่ยมชมโครงการในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในทุกภูมิภาค ๕ ครั้ง

ในการดำเนินงาน สำนักงาน กปร. ได้เข้าพบเพื่อปรึกษาหารือขอคำแนะนำ และสัมภาษณ์ ฯพณฯ องคมนตรี และผู้ใกล้ชิดที่ทำงานถวาย เพื่อนำไปประกอบการจัดทำหนังสือ สารคดีเฉลิมพระเกียรติ ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางการจัดงานเฉลิมพระเกียรติในภาพรวม

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี
วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

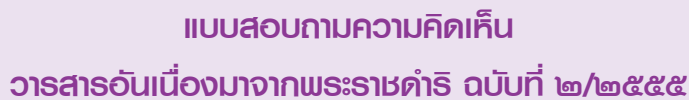

พลเอก ณพล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์
วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

ท่านผู้หญิงจรงจิตต์ ทิพระระ
รองราชเลขาณุกร

ในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕

คอลัมน์	อ่านทั้งหมด				อ่านบ้าง	ไม่ได้อ่าน
	มีประโยชน์ มาก	มีประโยชน์ ปานกลาง	มีประโยชน์ น้อย	ไม่มี ประโยชน์		
(๑) พระราชนิพนธ์กวี						
(๒) บทความเฉลิมพระเกียรติ						
(๓) บทความ						
(๔) ในความทรงจำ						
(๕) แนะนำโครงการ						
(๖) เศรษฐกิจพอเพียง						
(๗) ประโยชน์สุขของแผ่นดิน						
(๘) เพลงเฉลิมพระเกียรติ						
(๙) ความเคลื่อนไหว						

๑. ☐ เพิ่มพูนความรู้ ๔. ☐ ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง (อภิปราย / รายงาน / การเรียนการสอน ฯลฯ)

๒. ☐ ใช้ในการพัฒนาอาชีพ ๕. ☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____

๓. ☐ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นต่อวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ความเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวารสารให้ดียิ่งขึ้น

หมายเหตุ : ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมายังสำนักงาน กปร. ๑๐ ท่านแรก จะได้รับของรางวัลจากสำนักงาน กปร. สามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ได้รับรางวัลทาง website : www.rdpb.go.th

กรุณาส่ง

ผู้ ปณ.๙

ปณ.ฟ.ทำเนียบรัฐบาล

กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

ติดแสตมป์

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

“๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข”

พบกับ

ภาพยนตร์สารคดีเฉลิมพระเกียรติ **ประมวล**พระฉายาลักษณ์ ๘ ทศวรรษ
นิทรรศการแสดงผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
นิทรรศการของหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ
การบรรยาย การเสวนาวิชาการ การแสดงบนเวที
การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๖-๙ กันยายน ๒๕๕๕ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา
๑๘-๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ จ.นครราชสีมา
๒๗-๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล แอร์พอร์ต จ.เชียงใหม่
๑๕-๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ศูนย์ประชุมนานาชาติฯ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

